

Képek a vitézi avatásról: Vitézek avatása.

haramiák, *Hudoba*, *Veszélka* és *Gacsiba* (rövidített *Gacsi* néven rettegett zsvány) egy csapat lovas betyárral a faluba ügettek, a vasas németek kaszárnnyája előtt felvont puskával csatárlánca állottak és amikor a menázi mellől felugró svalizsérok az udvar hátuljában épült istállóhoz indultak, hogy nyergeljenek, őket a lóhátról jól belátó haramiák egyenként lövöldözték le.

És mire a svalizsérok a kerítéshez lapulva, négykézláb az istállóhoz mászkáltak és a lovak kantározásához láthattak, akkorra a többi betyár két gazdag zsidó boltost kifosztott s a gazdag zsákmánnyal tovarobogtak.

A hanyagságért a budai esendőrfelügyelőség az akkori kisteleki őrsparancsnokot büntetésül *Majsára* helyezte át, mely még Kisteleknél is veszedelmesebb betyár-fészek volt.

(A derék kistelekiek a régi zsványvirtusban szomorú hírnévre jutott földieik bűnének *expiálása* céljából *polgári iskolákat* állítottak a kétnemű fiatalok jó erkölcsökben való nevelése érdekében.)

Íme az itt elbeszélte esetekben a huszár- és betyárvirtus ugyanazon tényezőkkel működött: az *idő*, *alkalom* és *helyzet* kihasználása, vakmerőséggel párosulva, sikerhez juttatta a huszárjárórt és zsványbandát, de nagy szakadékot képez közöttük a *cél*: az egyiké *nemes* és felmagasztal, a másiké *nemtelen* és lealjasít.

Megjegyzem még, hogy a régi betyárvilágban nem az osztrák esendőr volt veszedelmes a

haramiákra, hanem az a *renegát* magyar zsvány, aki a megkegyelmezés fejében — pandurnak állott be. Ilyenről támadt a közmondás: „Betyárból lesz a legjobb pandur“, mert jól ismerte a rablóvirtust.

*

No de gyerünk tovább.

A régi magyar *pandurvirtus* az ősi magyar *huszárvirtusból* vette eredetét.

Ha a huszárvirtus eredetét a multban visszafelé tovább analizálom, akkor annak forrását az ősi magyar *határőrök* (*custodes confiniorum*) és *megyei örök* (*vigiles megalis*) virtusában találom föl.

Ezeknek virtusa végső fokon a magyarság ősi fajbéli tulajdonságából: az *okosság*ból és *eszélyesség*ből nyert életet.

A magyar ezeréves nemzetfentartó lelki és testi tényezőit a *katonai* és *politikai okosság*ban és *eszélyesség*ben, *ravaszság*, *furfang* és *élelmesség*ben találom fel, amikhez kemény katonai tulajdonságok: erő és fáradalmak viselése és edzett test, — jó lovas, jó nyilas, más katonai erények — járultak, amelyek biztos sikerhez juttatták fajunkat.

Ezeréves fenmaradásunknak ezek a kedvező fajbéli feltételei végzetes *földrajzi helyzet*ünkből és erős *életösztön*ünkből fakadtak.

Arva és testvértelen faj vagyunk, Európa legüldözöttebb népe. A magyar a szláv, germán és

latin fajok érintkező vonalára: az Alföldre költözött, kérlelhetetlen és engesztelhetetlen ellenségeinek *torkába települt*. A három népesalád agyonszorító gyűrűjébe került ez az idegen árva faj. Igaz jó barátja sohase volt, ezer év alatt mindenkor csak ellensége: ma is az egész világ szívben közönyös irántunk, csak politikai érdekből mutat hajlandóságot velünk szemben.

Az összetartó és összehúzó érzelmű rác, bosnyák, herzegóe, csernagóe, szlovén, horvát, cseh, morva mindig fajbéli támogatóra talált a vérbeli lengyel királyokban és orosz cárokban, de a rokontalan magyar soha se részesülhetett atyafiságos támogatásban. Sőt ezzel ellenkezőleg ezer esztendőig a rabló szomszédok között állandóan *táborban* élt.

A magyar föld értékes, sok kincset hordoz, a természet és kedvező éghajlat adományait a magyar vasszorgalom megszázaszozta.

A dús jólét és gazdagság a rabló ösztönű szomszéd népekben az irigység és birvágy szennyves indulatait állandóan felcsigázva tartotta. Néha a béke apostolaiban, a papság és laikusok lelki vezérében, egyik-másik idegen püspökben a kapzsiság nemtelen érzetét ébresztette.

Klasszikus példa erre *Ottó* freisingeni püspök, *III. Konrád* német császár kereszties hadjáratának hisztorikusa és útleírója. A szentföldre törekvő ez a német püspök, a nyirkos, ködös levegőjű, fejszét sohsem látott őserdővel zsufolt hazájából jövet, a csodálat és falánk irigység érzetével szemlélte a derűs, verőfényes, melegjárta dunántúli vidéket, végtelen táblákban az aranykalászos gabonát, a gazdag szőlőket, kívánatos gyümölcsöket, a szép fehér nyájakat a kövér legelőkön.

Nem a keresztény szeretetet és öröm érzésével, hanem a rablólovag ragadozó indulatával nézte útjában a magyar kéz fakasztotta gazdagságot és tehetetlen kapzsisággal sóhajtott fel: „de szép ország . . . de kár ennek az örökös lovaglástól görbe lábú, zömök, fekete képű, beesett, villogó szemű magyaroknak, mennyivel jobb volna ez a sok földi kincs a — németeknek“.

Íme az első *Scotus Viator* — német kiadásban.

A rabló szomszédok örökösen irtják és pusztítják rokontalan őseinket, a harc és öldöklés egy pillanatig sem ült el a *határszéleken*.

Közvetlen a honfoglalás után az első magyar telepek: a *szék, ülés* és *szállás*, eleinte nyílt, meg nem erősített lakóhelyek, de néhány évtized múlva, a szomszéd népek rablásai miatt, vizes árkokkal és körtöltésekkel erősítették meg azokat.

Ezek az első magyar menedék-helyek *kereki*,¹ *körös*,² *gyűrűs* (palócosan: *györös, györ, györk, gyürk, gyürüsszék, kerekudvar, körösudvar, körösudvarhely* és *györkerek*)³ nevű ősi védőhelyek, vagyis közös gyűjtőszóval: *földvárak* voltak.

Az első magyar nemzetségek az elszámolt ősi nevű földvárakban húzódtak meg s a vizes árkok partjára cölöpöket vertek, az oszlopok közé vesszöböl font sövényeket, a szláv *brana* után elnevezett, *baranyákat, boronákat* állítottak kerítésül.

A kerítés nélküli földvárak és a fenti módon megerősített *sövényházak* és *sövényvárak*⁴ szolgáltatták az első *védőhelyeket* a nemzetség és családok számára a külföldi rablók ellen.

A nyílt *árokshállások*⁵ és földvárak, a vizes árokka, körtöltéssel, fakerítéssel és sövényvel megerősített védőhelyek körül, a vesszöböl font *cserény, szárnyék* és *berény* nevű szélfogó jószágvédő *karámokban* és födeles *ólakban* tanyázott télen a ménes- és birkanyáj, ellenben a *rideg* gulya a szabadban pusztázott.

A kezdetleges védőművekben meghuzódott magyar nép s az ellenséges érzésű szláv rabszolgáik által őrzött kövér gulyák és fehér selymes nyájak könnyű prédául kínálkoztak a kapzsi, falánk idegen rablóknak.

Ezeknél kívánatosabb még a szép és tiszta magyar nő és leány a szurtos szláv és germán martalócok, az apródoktól öltöztetett, fésült és illatos olajjal kenekedő elegáns stájer és német lovagok, kelet felől a fajrokon vad besenyők, kunok és bolgárok szemében.

A harc örökösen folyt a határszélen. Az országban talált és alávetett szlávok és németek — mindmegannyi — az ellenség kémje, egyszerűsmind szabadulás reményében cimborája a vérokon stájer, német, cseh, morva, lengyel ragadozóknak.

Négy-öt századon át fegyverrel kellett őrizni az országot, családot és vagyont.

Még akkor rendőrségnek, csendőrségnek és állandó katonaságnak se híre, se hamva nem volt. Mindenki rendőr, csendőr és katona egy személyben, mint manapság a hollandus *búrok* délafrikai tanyáikon.

Külön *határőrző* nemzetségeket telepítettek őseink köröskörül az ország széleire és őket veszedelmes pontokon *székelyekkel* és fajbéli *besenyőkkel* erősítették meg.⁶

A *határőrök* az ország kijáróiban, *kapuiban*, latinosan: *portákban*, fából, kőből torlaszokat, ősi szóval: *gyepüket* állítottak.

A végeket köröskörül a hegyszorosok és folyók átkelői elé épített *kapuvárak, gyepűvárak*, a szláv *clus* szóból származott *kolozsok* és *kolozsvárak* védelmezték és közöttük a magyar székely és besenyő határőrök szünet nélkül járőr szolgálatot végeztek, amire tisztjeik, az *őrnagyok* osztották be őket.

Lesőhelyekről, *örhalmokról, hírhegyekről* elrejtett helyekről, régi szóval: *rejtekek örök, röjtök örök*⁷ vigyázták a határt, éjjel tűzzel, nappal füsttel az őrnagyoknak, az *őrszállások, kapuvárak, kolozsvárak* tisztjeinek jelt adtak, akik az örvidékek, *gyepümegek*, hadi népét — mint ma mondják — mozgósították. A végvidéken a kapuk és porták ilyenemű őrzését akkor *portázásnak, portyázásnak* mondták.

Ezek a régi magyar, székely és besenyő határőrök mind könnyű lovas és nyilas vitézek voltak,

¹ Ma is vannak ilyen nevű községek.

² Hasonló elnevezésű falú.

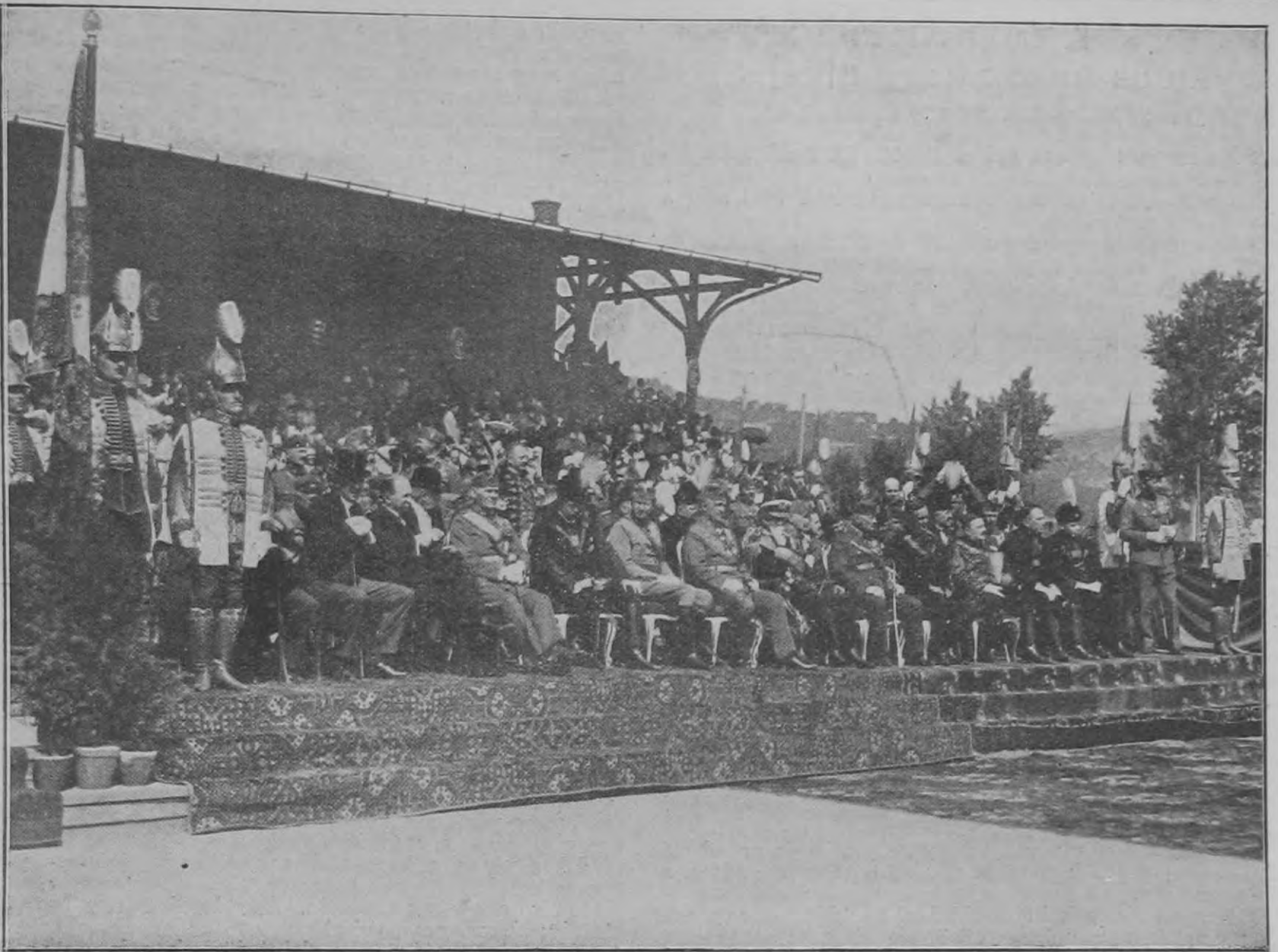
³ A *székely* előbb *székbelit*, *székhez* tartozót, utóbb *határőrt* jelentett.

⁴ Bizonyítja a *Rejtekeőri* nevű falu Nagymarton mellett, a mai *Röjtök* falu Sopronmegyében, a kapuvári járásban.

¹ Taskereke, Becsekereke ma rácosan: Beeskerek.

² Sok a *Körös* nevű helység ma is.

³ Ma is vannak ilyen nevű helységek, falvak és városok.

Képek a vitézi avatásról: A közönség egy része.

gyűjtő névvel *nyilasoknak, lövőknek és lövéreknek* hitták őket.⁸

A határörökhöz, a lövökhöz és lövérekhez hasonló fegyverzete, kötelessége és életmódja volt a vármegyékben a XI—XII. században a megyei *öröknek* (vigiles megalis), akik a mai esendőrséget pótolták. Hozzájuk járultak a letartóztatásokat foganatosító *poroszlók* (a szláv *prisztáv* és latin: *pristaldus*) és a nagyszámú gulyáktól elcsatangoló és eltévedt bitang marhák összeterelésére alkalmazott *jó(szág)szedők*, *jó(szág)kergetők*, akik szükség esetén a megyei örökhöz csatlakoztak és akiket a szökevény szláv szolgák és az ezekből nagyszámban kikerült tolvajok és rablók elfogására is alkalmazták.

A sátorozó besenyők és jászok-kunok közül sokan verődtek kisebb-nagyobb rablóbandákba és ezeknek rémületes mézszárlásairól a mai vándorcigányok gaztettei adnak némi halvány képet.

Szükség esetén, ha a megyei örök, poroszlók és jószágkergetők ereje kevés volt a közbiztonság fenntartására, akkor a *szolgabírók* a megyében élő nemeseket is sorban kirendelték a mai értelemben vett esendőrszolgálatra, rablók üldözésére és összefogására.

⁸ Német *Lövő* falu Sopronmegyében a csepregi járásban. *Lövérek* nevű falu Sopron mellett ma elnémetesített *Leber* néven Sopron külvárosa. Erdélyben Tordamegyében *Lövérek* falu.

Különben is vérükhöz és passziójukhoz vágott ez a feladat. Szenvedélyük a vadászat, a nagy vadak: farkas, medve és bölény elejtése, ami harci erőben és fegyvergyakorlatban tartja őket. A ragadozó vadak üldözése eszmei rokonságban áll az *embervadak* irtásával és kész örömet vállalkoztak rá.

A nemes urak, akik könnyű lovasok és nyilasok, mint a lövők és lövérek, székelyek és besenyők, a közbiztonság fenntartásából derekasan kivették részüket. A sors *rabló kergető* nemesek (nobiles persecutores malefactorum) magukhoz csatolva az *öröket* és *poroszlókat*, az elszaporodott gonosztevőket elfogták, rájuk az *akasztóbírák* a rögtönítelő törvényszékeken (statárium) halált mondtak és — Szent László király törvénye értelmében elretentésül — néha ötvenével fákra aggatták őket. A tolvajságon és rablásán ért nemes is hóhérvételre került. Az akasztás a kivégzés ősi módja.

Ha gyűjtogató, öldöklő jobbágy- és szolgáladások idejében a csendőrszolgálatot teljesítő soros nemesek ereje is kevésnek bizonyult, akkor az alispán a vármegyében közfelkelést (insurrectio) rendelt el és a személyes felkelésre kötelezett nemesek állították helyre a közbiztonságot.

A mai értelemben vett *vámőrség* szolgálatát is a határőrség végezte a királyság első századaiban és a vámosoknak és harmincadosoknak ellenszegülő kereskedőkkel szemben a határörök szolgáltatták a karhatalmat.

(Folytatjuk.)

A Ludovika június huszonegyedikéje.

Irta: SZLADEK BARNA százados.

Szándékosan adtam ezt a címet: „A Ludovika június huszonegyedikéje.“

Ez a Budapesten ma már fogalommá vált nap a ludovikások napja.

Aki a lefolyt nyole esztendő alatt csak egyszer is megnézte az akadémikusok páratlan szépségű ünnepélyét és nagyon nyomós okok nem tartották otthon, eljött ide ma is. Szomorú emlékezetű időkhöz fűződik június huszonegyedikének emléke. Nyole évvel ezelőtt ezen a napon kísérelték meg a hős fiúk, hogy széttépjék azt a diestelen durva láncot, melyet — sajnos — java-részt a nemzet kovácsolt össze önönmagának s melyet mintegy önkezével nyújtott át idegen jövevényeknek, kik az ezer évnek az ő lelküktől távolálló minden szentségét félrerúgva, szadista kéjelgéssel fűzték ezt a láncot a megesonkított vergődő test köré.

De ments Isten most azokról a hibákról és mulasztásokról beszélni, amelyek Kún Béláig vezettek. Nap-sugaras és kék az égbolt felettünk, a Ludovika kertjében minden esupa életet, virradatot hirdet, elfelejtve a gyalázatos időknél minden megalázó, kínos emléke. Elfelejtve mint lidércnyomásos nehéz álmot; az Üllői-úton végigsiető emberek ma már csak arra gondolnak, hogy azok a napbarnított izmos sasfiúk vajjon micsoda új attrakcióval fogják a közönséget újból meglepni. Nyole éven keresztül olyan látványosságokban volt a publikumnak része, melyekre nem számítottak, úgy, hogy csodálkozást csodálkozás váltott fel. De a látottak el is kényeztették a közönséget és növelték az igényeket is. Lehet-e még valami olyat produkálni, ami ezeket az igényeket kielégíti? Lehet-e még valami újjal szolgálni?

És ezek a kedves vidám gyerekek, ezek az edzett lelkű és testű vörös parolis akadémikusok megadják a feleletet: Igen.

Hogy mindennek betanulására az időt honnan veszik, az nemcsak a polgári közönség, de a békevilágban katonaintézetekben nevelkedett tisztek előtt is rejtély marad.

Meg kell tanulniok mindazt, amit civiltársaiktól a főiskolákban megkövetelnek, földrajzot, vegytant, matematikát, tucatnál több a harcászat, tereptan, lőutasítás meg más katonai tantárgyaknak a száma. De az akadémikusoknak arra is jut idejük, hogy nemrégiben a modern pentatlon megrendezésével úttörőként szerepeljenek a magyar sport történetében, megnyerik — immár harmadszor — három más főiskolával szemben a magyar Oxford-Cambridge evezős versenyt és nyole első hely közül lefoglalnak maguknak hetet a főiskolák vívóversenyén.

Mindez egy-két hónap leforgása alatt a nyári szezonban.

Télen, amikor a Dunán zajlik a jég, amikor a sportdresszek naftalinszagú raktárakban pihenek, a shymizni és charlestonozni is kitűnően tudó „Lase“ bajnokokat ott találjuk egészen hamvazó szerdáig az „äraris“ (böcsánat: a „kinestári“ szó nem fedi teljesen az „ärarisch“ fogalmát) bálokon, ahova legalább harmincan-negyvenen ki vannak vezényelve a netaláni petrezse-lyemáruzás veszélyének elhárítására. És ők olyan oda-adással, olyan híven teljesítik ezt a feladatot is.

Tanteremben, gyakorlótéren, sportpályákon és tánc-termekben mindenütt egyformán megfelelnek a pompás fiúk s ahol megjelennek, oda magukkal hozzák a mostani idők olyanyira nélkülözött két nagy értékét, a derüt és bizakodást.

Fél négy.

A zsúfolt tribünök mögött megszólal a katonazene. Ami most következik, az páratlan szépségű, színes film.

Sárgainges tornászok vonulnak fel és puszkagyakorlatokat mutatnak be. Nagy tetszés. Még sokáig elnéz-nénk a nagyszerű tornászokat, de máris újabb kékinges csapat jön, amely szabadgyakorlatokkal szórakoztatja a közönséget. Alig csinálnak hátra arcot, ott vannak a vörösingések botokkal, később a fehérek kis zászlócskával, majd zöld dresszben az ötödik csapat, a buzogá-

nyosok. A levonuló csapatok félkör alakban helyezkednek el a sportpálya körül. A buzogányosok gyakorlatai után még meg sem szűnik a taps, már öt különböző színű gúla ragadja meg a közönség figyelmét. Utána összgyakorlat következik, a sárga-kék-piros-fehér-zöld színek ritmikusan olvadnak szemképrázttató játékba.

Elvonulásuk után fürgé bakasereg rohan a pályára. Pillanatok alatt zöldgalyas akadályok állanak az előbb még üres térségen. Vadászlovaglás. Tizenöt-husz pompás lovas — a vörös frakk és uniformisok keveréke — száguld át az akadályokon. A lovak sűrű esomóban egymás mellett. Ha egy lovas felbukik, — rázuhan öt-hat. De nem történik baleset. A film zavartalanul pereg tovább.

Tüzérüteg mutat be hajtógyakorlatokat. A beavattott szem előtt egyike a legnehezebb számoknak. A hatos ágyúsfogat irányítása csendes üggetésben sem könnyű, teljes rajta-rajtában pedig több mint nehéz. Az akadémia tüzerőnövédekéi ezt is kitűnően végzik.

Nehéz leírni a következő számot. Általános a sajnálkozás, hogy a szemekkel nem lehet hatfelé látni. Nyújtó, korlát, bak, asztal- és tornamatracok mellé fekete- és fehérdresszes válogatott tornászesapat sorakozik. Ha a nyújtóra néz az ember és ott felejt a szemét az óriásforgást végző, kinyújtott, kígyótestű alakon, ugyanakkor elmulasztott egy nagyszerű kézállásos billenést a korláton, nyaktörő tigrisugrást az asztalon, vagy bravuros szaltó mortálék tucatait a szőnyegen. A gyerek-látogatókról sem feledkeznek meg az akadémikusok. Mutatnak sok mindent, ami jókedvű kacagásra készíti a gyereksereget. Bakkecskeugrások, cigánykerekek, talicskázás és a látogatók fiatalokú tagjai szilaj jókedvvel hahotáznak.

Marionetteké változott piros-, fehér- és zöldingés akadémikusok most zártrendű gyakorlatok gépmunkájával szórakoztatják a közönséget. Lelkesen tapsolják őket. Egy vezényszó és a három sorban felállított csapat első sora, a zöld, lefekszik, a második, a fehér leterdel, a piros, a harmadik sor, állva marad és az élő nemzeti szín mögött feltűnik Nagymagyarország címere és a magyar zászló. Egyidejűleg egy harsány kiáltás: „Nem, nem, soha!“

Akadályugratás. Egyenként jönnek a lovasok. Teljes vágtában veszik az akadályokat. Külön-külön lehet gyönyörködni a lovas és ló összmunkájában. A mindig és mindenütt derültséget kereső közönség kutatása itt sem marad eredménytelen. Végtelenül tetszik az az akadály, amely támaszkodó helyzetben khakiruhás bakákat imitál. S a lovak, ezek a minden nehéz akadálynak bátran nekimenő nemes állatok, mikor az emberi alakokhoz érnek, visszahőkölnek. Először meg kell győződnie, hogy ezek csak bábok és gazdájuk biztatására is szükség van, amíg átrepülnek rajtuk. Az elmélkedni szeretőknél is jut itt anyag.

Eltűnik az utolsó lovas és régimódi spanyol batár gördül a pályára. A bikaviadalra hozza az igazi spanyol grandseigneur megismerésítő polgármestert és feleségét. Leszállnak az „aréna“ előtt. Mert az ugyan-csak pillanatok alatt összetákoltt kerítés egy aréna, mely alig hogy készen van, máris megtelik a pikadorok és banderillák vörösposztós seregével. Furcsa törzsű lovak, kurtalábú lovasok keltenek derültséget, de amikor kocsijáról lesétál a murcos fekete „bika“ is, akkor a kacagástól csak úgy harsog a Ludovika kertje. A szabályszerűen lefolytatott és derűs jelenetekben bővelkedő bikaviadalnak végre a toreádor jól irányzott dőfése vet véget. Az arénaszereplők eldefilíroznak a közönség előtt, a leszúrt bika is szépen felkel és szintén csatlakozik a menethez s bikához nem illő groteszk tánc-lépésekkel és kirúgásokkal tartja hahotában a publikumot.

Három ügyes lovas mutatja be a szalagtépés élénk, tetszetős lovasjátékát, melyre az 1700-as évek huszár-uniformisaiba öltözött lovasok karusszelje következik. Amint ezek is eltűnnek, egy-két percig szokatlan csend támad a hirtelen csatamezővé változott térségen. De csak egy-két percre. Utána lovasjárőr jelenik meg a színen és kézben tartott karabélyokkal ellenséget ielezve rajta-rajtában vágtat visszafelé. Rövid szünet. Gyalog járőr, elővédesapatok, majd velük szemben felbukkan a vörösjelvényes ellenség. Puskaropogás, amelybe hamarosan gépfegyverkattogás, majd később aknavető és gyalogsági ágyú dörgése vegyül. A közönség soraiban

Képek a vitézi avatásról: Vitézi küldöttség magyar vitézi viseletben.

izgalom. Rendes ütközet fejlődik ki. A visszaszorított fél a tartalék bevetésével ellentámadásba megy át. Tank jelenik meg a harc színhelyén. Az egyik gyalogos a közelébe kúszik és köteges kézigránát vet alája, hogy a sebezhető részt eltalálja. A tank golyószórói állandó működésben. Sebesültek hevernek szanaszét. A kép komoly. Egy-egy sóhaj is hallatszik a közönség soraiból. Sötét ruhájú idősebb asszonyok szemébe könnyülemlik, egyiknek az elesett férj, másoknak a hősi halált halt fiú jut eszébe. De hogy a nehéz visszaemlékezések távolmaradjanak, hogy percekre se ülje meg a lelkeket a bánat, arról gondoskodnak az életet, vidámságot arcukon hordozó akadémikusok és ha nem ők, akkor a véletlen. Amikor egészségügyi osztagok jelennek meg, hogy a „sebesülteket“ felszedjék, hangosan felkiált közlemben egy 11–12 éves hamisítatlan kis pesti gyerek: „Nézd, anyuka, a mentők!“ Újból általános derűlttség.

Nem zárultak még össze a mosolyra nyílt ajkak, amikor karsú, ruzsosajkú akadémikus görlok ballethez állanak fel. Nem akarják a nőket kifigurázni. Dehogy. Csak híven utánozzák őket. S ezért, amikor szigorú dirigensük, egy különösen elbájoló suffragette felemelt pálcikájával „Vigyázz“-t vezényel, mindig akad három-négy közülük, aki a bubifrizurájához kap vagy a bluzán igazít egyet vagy szemérmesen a szoknyáját próbálja kissé lejjebb húzni. Ez persze nem megy, mert a szoknyácskák is teljesen megfelelnek a divatnak. Igaz, hogy nem olyan rövidek, mint teszem azt a Váci-utcai korzón, de azért a térdeket ezek se takarják el.

Megszakítás nélkül állandó szórakozás és fokozódó érdeklődés mellett pergett le a háromórás film. Amikor 15 perc szünet után a mohácsi csata képe élénk tárul, a közönség éppen olyan kíváncsian, frissen nézi ezt a felejthetetlen látványosságot, mintha az ünnepség most venné kezdetét.

Felvonult a nézők előtt az 1526-i idők hadserege. Ott látni fehér lovon a fiatalarcú daliás II. Lajos királyt, Tomoryt és a többi vezéreket, valamint a sokféle egyenruhájú külföldi segélycsapatokat. Ágyúlövés, kürtszó, „Jézus“ és „Allah“ kiáltások vezetik be a harcot. Eleinte a magyarok vannak fölényben, de a folyton új janicsár-csapatokkal erősített török végre is felülkerekedik és a magyarok elvéreznek. A menekülő Lajos király vágat néhány embere kíséretében a csatatéren keresztül. Azután Szolimán szultán alakja tűnik fel, amint akkori szokások szerint kíséretével megsemmisíti a sebesültekekkel és elesettekkel borított csatatérrel.

A nagyszabású, korhű és művészi csatakép után az új kor jelenik meg szemünk előtt, amikor is 400 esztendő múlva a török-magyar, a két rokon faj testvéri szeretetben egyesül.

Füstfelhők emelkednek, tüzek gyúlnak a bokrok és fák között, felszívó rakéták pukkannak a levegőben, az akadémikusok búcsúznak a szívesen látott kedves vendégeiktől.

Zsebkendőlobogtatások, integetés...

A közönség búcsúzik a megszeretett, szívéhez nőtt kedves Ludovikásaitól.

Harcban, a cselekvés terén gyakran szükséges a merészség, mert az erőt felfokozza s ezáltal a sikert biztosíthatja. De köztanácskozásokban inkább szeretem a szilárdsággal párosult óvatosságot. Merészség csak akkor van a helyén, midőn tetemes erőre támaszkodik, enélkül mindig kocka, mely többnyire vakra fordul.

Deák.

Az új halászati törvény.

Irta: ÉLTHES GYULA dr.

Az újabb gazdasági jellegű törvényeink mellé méltán sorakozik a halászatról szóló 1888. évi XIX. t.-c. módosítására és kiegészítésére vonatkozó 1925. évi XLIII. t.-c., melyet a földművelésügyi miniszter a 9500/1926. F. M. számú végrehajtási rendelettel az 1926. évi december hó 1-én léptetett életbe.

A törvény 2. §-a megállapítja, hogy a halmak, a ráknak, valamint más hasznos víziállatnak nyílt vízben tenyésztésére, fogására és tulajdonba vételére, úgyszintén a halikra szedésére kizárólag az jogosult, akit a nyílt vízben a halászat joga megillet.

Fontos és új rendelkezése a törvénynek az, hogy a zárt víz medrének tulajdonjoga az ily vízben levő halakra is kiterjed, a hal tehát a meder-tulajdonosé.

A halászjegy egymagában a halfogásnak semmiféle módjára nem jogosít. A hatóság a halászjegy kiállítását a jogosultság igazolásától teheti függővé, de a kérést mérlegelés tárgyává is teheti és ha a kérelmező halászati kihágás miatt büntetve volt, vagy egyéb indokolt esetekben a halászjegy kiadását megtagadhatja.

A vízterületek halászati joga az 1888. évi XIX. t.-c. 1. §-a értelmében a meder elválaszthatatlan tartozéka és a meder mindenkori tulajdonosát illeti.

Hasznos víziállatoknak a halakon és rákokon kívül az új halászati novella (Hn.) 2. §-a szempontjából még a békákat és a piócákat kell tekinteni.

Aki nyílt vízben halászni akar, az tartozik halászati jegyét magával vinni és azt az ellenőrző közegeknek, a csendőröknek, a rendőröknek, a halőröknek kívánatára felmutatni. A csendőrnek vizsgálnia kell a halászjegy érvényességét, mert a halászjegy mindig csak egy évre, május hó 1-től a következő év április hó 30-ig érvényes és annak alapján a halászatot csak az gyakorolhatja, akinek nevére szól az illetékes hatóság által kiállított és a hivatalos pecséttel ellátott halászati jegy.

A halászatra jogosult segédszemélyzete és munkásai vagy megbizottai részére szükséges jegyeket a halászatra jogosult nevére, a személyenként járó díj megfizetése mellett az elsőfokú hatóság kiállíthatja.

Aki a halászatot gyakorolja, köteles vigyázni arra, hogy működése alatt a víziközlekedés, a hajózás, a tutajozás, a faúsztatás fennakadást ne szenvedjen; vigyázni kell arra is, hogy a hajóút vagy kíméleti tér megjelölésére szolgáló táblát, bóját vagy egyéb jelet helyéről el ne mozdítsa. Aki pedig sport vagy szórakozás céljából nem menetrendszerűen hajózik, csónakázik vagy általában ily célból vízi járomúvel közlekedik, amennyire csak lehetséges, tartózkodni köteles a halászat háborításától és a halászeszközök rongálásától.

A kíméleti tér megjelölésére szolgáló táblákra egy hal alakját kell vésní vagy festeni és alája a „Kíméleti tér“ felírást kell alkalmazni.

A régi halászati jogszabályok általában hosszú tilalmi időket állapítottak meg, amelyek az egyes halfajok szerint különbözők voltak. A most kibocsátott 9500/1926. F. M. sz. végrehajtási rendelet sza-

kítva az edigi állásponttal, általános tilalmi időt léptet életbe, amely nyílt vizekre április 20-tól május 31-ig tart. Ez alatt az általános tilalmi idő alatt semmiféle halat nem szabad fogni a földművelésügyi miniszter engedélye nélkül. Ez a rendelkezés érvényes az elárasztott hullámtérre is, ami azt a célt szolgálja, hogy az, aki az anyameder halászatára jogosult, az árvizek elvonulása után biztosítsa a hullámtérben pusztulásra ítélt ivadéknak az anyamederbe való visszatérését.

Az új törvény ugyanis rendkívül nagy súlyt helyez a halivadék védelmére s ezért a végrehajtási rendelet 23. §-a meghatározza a halászható halak legkisebb méretét, hogy annak ellenőrzése a piaci árusításoknál is eszközölhető legyen.

Az új törvény az általános tilalmi idő alól csupán a sebes pisztrángra és a szivárványos pisztrángra állapít meg kivételt. A sebes pisztrángot október 1-től január 15-ig, a szivárványos pisztrángot pedig március 1-től április 30-ig nem szabad fogni. Rákot nyílt vízből október 15-től december 31-ig nem szabad fogni. A tilalmi idő alatt fogott, úgyszintén az olyan rákot, amelynek hossza a szemtől a kiegyenesített fark végéig mérve a kilenc centimétert nem éri el, a vízbe vissza kell bocsátani.

Nyílt vízből az alább felsorolt fajú halat csak akkor szabad fogni, ha mérete vagy súlya a következő:

- a fogassüllő hossza 30 cm., vagy súlya 20 dg.;
- a kecege hossza 40 cm., vagy súlya 25 dg.;
- a márna hossza 25 cm., vagy súlya 20 dg.;
- a ponty hossza 30 cm., vagy súlya 40 dg.;
- a sebes pisztráng és a szivárványos pisztráng hossza 20 cm., vagy súlya 40 dg.

Ha ennél kisebb méretű hal jut a fogókészülékbe és onnan élve kiszedhető, feltétlenül vissza kell bocsátani a vízbe. A hosszat a hal orra hegyétől a farkúszó végéig kell mérni.

A piaci ellenőrzés alkalmával a súlyban mutatkozó eltérés csak akkor kifogásolható, ha tíz százaléknál nagyobb.

Amint látjuk, a közismert csukára, amely rablóhal és ugyancsak nagy pusztítást visz végbe a halállományban, tiltó rendelkezések nincsenek. Ezt és a fel nem sorolt halfajokat méretükre való tekintet nélkül bármikor szabadon lehet szállítani és eladni.

Az általános tilalmi idő a zárt vízből származó halakra és rákokra, valamint a legkisebb méretek betartására nem szorítkozik. Mégis az ilyen tógazdaságból kifogott hal vagy rák származásának igazolására, ha azt szállítani vagy eladni akarják, községi bizonyítványt kell beszerezni.

A mesterséges halastóból származó halivadékok fogyasztás céljára engedély nélkül áruba csak akkor lehet bocsátani, ha az ivadék súlya fogassüllőnél tizenöt dg., pontynál tíz dg.

A halászati novella 9. §-a részletesen megjelöli a tiltott halászati módokat és eszközöket, amilyenek az elkábítás, maszlag, mérgezés, robbantás, oltatlan mész, méregfü, dinamit, lecsapolás, a víz eldugása és állandó halfogókészülék alkalmazása. A végrehajtási rendelet szerint tilos még löfegyverrel, szigonyal, dárdával vagy más szúró szerszámmal halászni.

Idegen halfaj betelepítésére a földművelésügyi minisztertől engedélyt kell kérni.

Amint már említettük, az új halászati törvény (novella) rendelkezése szerint a zárt vízben levő hal a medertulajdonos tulajdonát képezi. Ebből a rendelkezésből következik, hogy az, aki zárt vízből vagy zárt víz módjára halászható vizekből a halászatra jogosított engedélye nélkül halat fog, nem halászati kihágást, hanem *lopást követ el* és a lopásról szóló szigorú törvényes rendelkezések szerint büntetendő.

Az új törvény 20. §-a szerint kihágást követ el és kilencvenhat pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki halászejegy nélkül, vagy hamisított, lejárt vagy más névre szóló halászejeggyel halászik. Tizenhat pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő pedig az, aki halászejegyét halászat közben nem tartja magánál vagy az ellenőrzésre jogosult egyéneknek, a csendőröknek, a rendőröknek vagy a halőröknek felszólítására meg nem mutatja.

A legsúlyosabb büntetés éri azt, aki *a halivadékot elpusztítja*. A 22. §. szerint ugyanis kihágást követ el és *egy hónapig terjedhető elzárással és hatvannégy pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az,*

a) aki kábító-, mérgező- vagy robbanószerrel halászik vagy az ily szereket másnak halászat céljára megszerzi vagy eladja, vagy az így megölt halat a vízből kifogja vagy áruba bocsátja;

b) aki a halászati kihágáson tettenérőt veszélyesen fenyegeti, vagy ellene erőszakot használ, ha cselekménye egyébként nem esik a büntető törvénykönyv súlyosabb büntető rendelkezése alá;

c) aki vizet lecsapol vagy felfog;

d) aki a legrövidebb méretnél kisebb halat (halivadékot) fogyasztás céljára engedély nélkül kifog vagy áruba bocsátja.

Két hónapig terjedhető elzárással és kilencvenhat pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki az előbbi a) pontban meghatározott kihágás elkövetésénél életének tizennyolcadik évét még be nem töltött ifjú egyén közreműködését igénybeveszi.

A törvényben újítás az is, hogy *a hivatásos halász* kihágását jóval súlyosabban bünteti, mint más egyénét. Az erre vonatkozó kihágásokat a törvény 23. §. a), b), c) és d) pontjai határozzák meg. A hivatásos halász kihágást követ el, ha idegen területen halászik, ha tilalmi idő alatt halat fog, ha árvíz alkalmával a halaknak az anyavízbe visszatérését akadályozza és ha a törvény ellenére fogott halat áruba bocsátja.

A halászati novella 24., 25. és 26. §-a szerint halászati kihágást követ el, aki tiltott eszközzel vagy tilalmi idő alatt halászik, aki a jogosulatlanul fogott halat áruba bocsátja, aki magát felismerhetlenné téve halászik, aki a halászatra jogosultat akadályozza, aki a halászati jeleket áthelyezi, megrongálja, bemocskolja, aki a kiméleti téren halászik, vadászik, békát fog, csónakázik, fürdik, kavicsot vagy iszapot szed, marhát, kacsát, ludat vagy más állatot a vízbe ereszt, a hal ivását akadályozza, továbbá, ha *a halászati társulatnak tagja vagy bérlője* a halászatot az üzemtervtől eltérően gyakorolja, vagy a mélyedésekben rekedt halivadéknak az anyavízbe jutásáról nem gondoskodik és végül, aki az előbbi minőségében a halzsákmányról az elő-

írt könyvet nem vezeti, vagy abba valótlan adatokat jegyez.

Az új halászati novella a halászati kihágások feletti eljárást és bíraskodást az állami rendőrség működési területén, így a városokban mindenütt az állami rendőrség hatáskörébe utalja. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy a kis- és nagyközségekben halászati kihágási ügyekben elsőfokon ezentúl is a főszolgabíró és másodfokon az alispán jár el, de a rendezett tanácsú és a törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint Budapest főváros területén, ahol állami rendőrségek működnek, jövőben elsőfokon az állami rendőrség kapitánya, másodfokon a kerületi főkapitány (Budapesten elsőfokon a kerületi kapitány, másodfokon a budapesti főkapitány) bíraskodik. Harmadfokon minden esetben a földművelésügyi miniszter jár el.

A végrehajtási utasítás 38. §-a szerint a közigazgatási hatóságok, a csendőrség és a rendőrség közegei, a vámőrök, a folyamőrök és a pénzügyőrök, valamint a szőlő-, a mező- és az erdőőrök, úgyszintén a kikötők, a gátak és a csatornák őrei kötelesek felügyelni arra, hogy a törvényben és a végrehajtási rendeletben meghatározott méretek-nél kisebb halakat és rákokat nyílt vizekből ne fogjanak, ne szállítsanak és áruba ne bocsássanak.

A most említett hatósági közegeknek ébernek kell ellenőrizniök a törvény és a végrehajtási rendelet rendelkezéseinek betartását és ha szabálytalanságot észlelnek, a szállítótól, illetőleg az eladótól a községi bizonyítvány felmutatását követeljék. Ha az illető ilyen bizonyítványt felmutatni nem tud, az eladást vagy a szállítást meg kell tiltani és azt, akit tettenértek, a hatóságnál haladéktalanul fel kell jelenteni. De fel kell jelenteni minden esetben mindenkit, akit kihágáson érnek.

A feljelentett terhelt ellen a rendőri büntető eljárást *hivatalból* kell megindítani, ami azt jelenti, hogy nem szükséges az eljárás megindításához az érdekelt medertulajdonosnak vagy a halászatra jogosultnak panasz vagy magánindítványa, mert a kihágás elkövetője ellen panasz nélkül is meg kell a csendőrnek tenni a feljelentést, az eljárást minden körülmények között meg kell indítani és a tettetést meg kell büntetni. A feljelentéshez tehát az a nyilatkozat sem szükséges, amelyet a vadászati kihágási ügyekben a vadászterület tulajdonosától vagy haszonbérletjéről, mint sértettől és magánvádlótól bizonyos esetekben megkivánnak.

A tilalom ellenére szállított halat vagy rákot, ha annak fogására terhelt egyébként jogosult volt és azokat a vízbe visszabocsátani már nem lehet, az elsőfokú közigazgatási hatóság a halszemélyzet között felosztja (egy kilogramnál többet senki sem kaphat) és a fenmaradó mennyiséget az elsőfokú hatóság (a főszolgabíró, az állami rendőrség kapitánya) köz- vagy jótékony célra fordítja.

Ha a halászati kihágást orvhalász (arra nem jogosult) követte el, a kifogott halakat és a rákokat a tulajdonosnak vissza kell adni, ha pedig ez nem lehetséges, az elsőfokú közigazgatási hatóság az előbb megjelölt célokra fordítja. A hatóság ez intézkedése ellen felebbezésnek helye nincsen.

A halászati kihágásoknál és a zárt vízből való lopásnál a büntetőtörvénykönyvnek a részességről,

az orgazdaságról és a bűnpártolásról szóló rendelkezéseit alkalmazni kell.

A 83. és 84. §-ok szabályozzák az elsőfokú közigazgatási hatóságok által a halászejegyekről és azok elvesztéséről (büntető ítélettel) vezetett nyilvánosságokat. Ezekre jövőben nagyobb gondot kell fordítani és a büntetett egyéneknek a halászejegy kiszolgáltatását meg kell tagadni. Ez is egyik hatóság eszköze lesz az orvhalászok pusztításai megakadályozásának.

Minden törvény akkor éri el igazi célját, ha annak rendelkezéseit megtartják és megtartatják. A most ismertett halászati törvényre is elmondhatjuk, hogy célját akkor valósítja meg igazán, ha a végrehajtó hatóságok és a hatósági közegek, akik között a csendőrségnek is igen jelentékeny szerep jutott, hivatásuk magaslatán állanak és a törvényben előírt kötelezéseiket pontosan és lelkiismeretesen teljesítik.

Lincs jog az Egyesült-Államokban.

Irtta: E. VAN D'ELDEN.

(A müncheni „Polizeibeamtenblatt“ f. évi 21. számából.)

Északamerika Georgia nevű államának egyik kis városkájában vagyunk. Rekkendő hőség. Az utcák néptelnek. A forrón tűző napsugarak elnémítják a zsi-vajt. Mindenütt nagy csend. Három oldalról gyapotültetvények, északról sűrű bozóttal benőtt erdő övezik a városkát. Az erdő szegélyén a feketék kunyhói. Az ajtók előtt pipával szájukban csak néhány idős néger nőt látni. A többiek, kik a munkára félig-meddig is alkalmasak, künn dolgoznak a mezőkön.

Egyszerre csak segélykiáltások hallatszanak a cserjésből. Vad futásban menekül két fehér leány a város felé. Sikoltozásuk felriasztja a kis helységet; társnőjükön egy néger erőszakot követett el. A városka álmoságának pillanat alatt vége. Mindenünnen fegyverekkel és revolverekkel felszerelt fehér férfiak rohannak elő. Némelyik közülük még egészen gyermek. Üldözöbe veszik a fekete ördögöt. Ki gyalog, ki lóháton, de sokan autóba ülnek és úgy utána! A szomszédos helységeket telefonon értesítik. Az erdőből kivezető összes utakat lezárják. Vérebekkel kutatják át a cserjést, leszáll már az alkony, mikor a tettést sikerül elcsipni. Még tagad. Összekötözve vonszolják áldozata háza elé. A barátok itt felismerik benne a tettést. A bosszúszomjas tömeg kiabálni kezd: „Burn him“ (égessétek el). Odaláncolják egy lámpaoszlophoz. Szolgálatkész kezek gyorsan rőzsét és fát hoznak és magasra rakják azt a megláncolt körül. Aztán leöntik petrolummal. Hiába könyörög kegyelemlövésért a néger. Közben sötét este lett. Csak gyengén világítják meg az utcalámpák a rémes színjátékot. Most meggyujtanak egy gyufát és fellobognak a lángok. A néger kínjában felrugaszkodik, mintha láncait akarná szétépni. Még egy rettenetes ordítás és vége van.

Férfiak, asszonyok és gyermekek százai nézték végig ezt a szörnyű látványosságot. Senki sem mert az ítélet ellen tiltakozni. A rendőrség igen bölesen távol tartotta magát.

A bosszúvágy kielégülést nyert és a tömeg szétoszlik. Most újból megmutatták a négernek, hogy az ilyen büntetést mily rettenetes módon torolják meg.

Szükséges-e egy ilyen népigazságszolgáltatás? Igen is, nem is. Ha nemi erőszakról van szó, melyet négernek fehér asszonyokkal szemben követnek el, akkor — különösen a déli államokban — nem lehet tulságosan rosszalni, hogy a fehérek ily elriasztó büntetésekkel igyekeznek asszonyaik becsületét megvédeni. Meg kell gondolni, hogy a déli államok némely vidékén a fehér lakosság kisebbségben van és ha nem járna el az elképzelhető legnagyobb szigorral, akkor a négernek alacsony erkölcsi felfogását tekintve, asszonyaik soha nem volnának biztonságban.

Ezzel szemben azt az ellenvetést fogják felhozni, miért vannak hát a törvények? Bár több — különösen déli — állam törvénye halálbüntetést állapít meg a nemi erőszak büntetése, mégis a kötél vagy villamoszék általi halál nem eléggé elriasztó a négerre nézve. A kivégzési rendesen hónapok telnek el. Hosszas bírósági tárgyalások, melyek folyamán mint egy fontos szerepet játszó színész, úgy tetszeleg magának a néger és mikor fajtájából százan és százan bámulják, Herosznak érzi magát. Aztán még egy nyilvános kivégzés, sűrű embergyűrű a verpad körül; mindezek elriasztás helyett, éppen az ellenkező hatást váltják ki. Ennek ellenében a tette azonnal rákövetkező büntetés félelmetes intés a többi négernek: „Ne nyúlj a fehér asszonyhoz“. A nép lincs joga nem mindig bünteti tűzhalállal a tettést, néha felakasztatja vagy agyonlövöti.

Ha azonban a lincs jog elfajul és odáig megy, hogy más büntetéseket is azonnali halállal büntet, az esetben nem lehet eléggé kárhóztatni. Az Egyesült-Államok lincs-statisztikája azonban arról tanuskodik, hogy 100 lincselési eset közül csak 25 volt olyan, melynél a büncselekmény nemi erőszak volt, tehát csak 25 százalék. (Az utolsó 30 évben évenként átlagosan 200 egyént végeztek ki ilyen módon; ezeknek 70 százaléka néger volt). Tehát gyakoriak azok az esetek is, amikor gyilkosság, gyújtogatás, betörés, lólopás és fehér asszonyok megsértésének tettesei esnek a nép dühének áldozatául. Hogy a nép gyakran ily esetekben is saját kezébe veszi a büntetést, az a meglévő törvények és a törvényt gyakorlók megvetéséről tesz bizonyosságot. Ez bizonyos körülmények között anarchiához vezethet. Példák erre az 1919. évi csikágói fajharcok, melyekben 38 ember meghalt, 537 pedig megsebesült. Az áldozatok javarésze néger volt. 2 évvel ezelőtt a Saint Louishoz tartozó kerületben ölték meg 200 négert egy hasonló hareban.

Mint már fentebb említettem, olykor fehérbőrűek sem menekülnek a lincselés elől. Ezek néha más alakban kénytelenek a nép haragjával megismerkedni. Ha pl. egy fehér ember a feleségét megveri, előfordul, hogy a megbüntetést a szomszédok veszik kezükbe. Váratlanul rajtaütnek, beültetik egy autóba, elviszik egy távolabbi helyre, levetkőztetik, leöntik kátránnyal és beszorják tollúval. Azután visszahelyezik az autóba és a város közepén leteszik a nyílt utcára. Saját nembeli-jeiktől hasonló elbánásokban részesülnek azok az asszonyok is, akiknek véletlenül nős emberek elcsábítása jut eszükbe.

Erre most azt kérdezzük: Megengedi a kormány az ilyen túlkapásokat? — Nem! — De, mert az igazságszolgáltatás gyakorlása az egyes államok dolga, (kivételet képeznek az állami szövetség elleni vétségek, melyekben egy szövetségközi bíróság dönt) teljesen ezen államok berendezésétől függ, hogy a lincselésben résztvevőket megbüntetik-e vagy sem. A déli államokban rendszerint azt a jelentést terjesztik elő a kivizsgálást lefolytató hatóságok, hogy a meglincseltet „ismeretlen“ személyek ölték meg. Ezzel a dolog el van intézve.

A lincselés megszüntetésének legfontosabb előfeltétele az egyes cselekmények, de különösen nemi erőszak büntetéseinek gyorsított eljárás alá való vonása. A jelenlegi rendszer módot nyújt az elítéltek arra, hogy fellebbezését 3 vagy 4 fórumhoz is előterjessze, miáltal elítéltetése hónapokig, sőt évekig elhúzódhat. Ha a nép tudná, hogy a gonosztevő rövid időn belül tettéért lakolni fog és a kivégzés is a nyilvánosság kizárásával történne, — akkor legtöbb esetben szabad folyást engedne a törvénynek.

Valamint a tunya tétlenség nem okoz egyebet rossz kedvnél s unalomnál, úgy a munkás élet gyümölcsét az édes pihenés bájában találjuk fel. Dolgozunk, hogy élvezhessünk; a fáradozás és élvezés közti e változtatás igazi hivatásunk. A nyugalom, mely arra szolgál, hogy pihenjünk s új erőt gyűjtünk az isméteti munkára, az embernek nem kevésbé szükséges, mint a munka maga. Rousseau.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

A varjak is beszélnek.

Nyomozta: **KULCSÁR JÓZSEF** törzsőrmester
(Somogysárd).

Ibykus görög dalnokot és lirikust, ki Krisztus előtt a VI. században Pólykrates samosi uralkodó udvarában élt, a hagyomány szerint utonállók gyilkolták meg akkor, mikor egy alkalommal a víz és a tengerek istenének, Poseidonnak tiszteletére kétévenként rendezett isthmosi versenyekre utazott. Haldoklása közben a felette repülő darvakat hívta fel bosszúra. S csakugyan, az isthmosi játékok folyamán, mikor Aischylos Eumenidái lélekborzongó fonságban jártak körül a színt, hangoztatva a bűn büntetését, egy csapat darú repült át kiáltó szóval a színpad fölött. A nézők között lévő gyilkosok az Eumenidák rémítő jelenetének szívnyomasztó hatása alatt a darvak látására a haldokló Ibykus szavaira emlékezve, megfedkeztek magukról és rémülve kiáltottak fel: „Az Ibykus darvai!” Vallatóra fogták őket, hogy mit jelentenek e szavak, mire beismerték a gyilkosságot.

Önkéntelenül is ez az ó-görög monda jut az ember eszébe, mikor a következőkben leírt nyomozást olvassa, melyben a madaraknak egy gyilkosság felfedezésében lényeges szerep jutott. Igaz, hogy ezek a madarak nem darvak voltak, mint a klasszikus ókorban, hanem csupán közönséges varjak. De lássuk magát az esetet.

A Hunyad-megyei, riskulicai őr nagykiterjedésű körlete hegyes, részben sziklás, igen regényes vidéken terült el. A lakosság túlnyomó része alacsony műveltségi színvonalon álló oláh, kik lopásra, főleg azonban orvvadászatra nagy hajlammal bírtak. Ezek a bűncselekmények foglalkoztatták leginkább az őröket. Az orvvadászatot a lakosság nemcsak jövedelmezősége miatt űzte, hanem az egyeseknél valósággal minden akadályt leküzdő szenvedéllyé fokozódott. Hogy az ilyen szenvedély-eltávolította emberek esküdt ellenségei voltak az orvvadászat megakadályozására hivatott közegeknek, főleg az erdőőröknek, az természetes. Több esetben előfordult, hogy egy vadért embert ölni is képesek voltak.

A riskulicai őrösről 1912. augusztus hó 5-én 23 órakor Kulcsár József csendőr és László Antal próbacsendőrből állott járőr vezényeltetett ki az 54 órás II. sz. őrzését leportyázására. A járőr másnap déltájban az u. n. Kincses magaslaton átvezető gyalogúton portyázva, felért a kiemelkedő, az egész vidéket uraló kőszikla tetejére, hol figyelő állást foglalva, a táj szépségében is gyönyörködtek. Előttük terült el egy hatalmas, 10.000 holdas kincstári erdő, regényes hegy-csúcsokkal és szeszélyes alakú sziklával övezve. A járőr éppen azon törte a fejét, hogy másnap éjjel vizsdatérőben az úttalan erdőnek — hol sötétségben kellő elővigyázat nélkül a bő helyi ismerettel rendelkező csendőr is eltévedhetett — melyik részét válassza, mikor feltűnt, hogy az erdő egyik része felett szokatlanul sok varjú kering. A járőrvezetőnek, Kulcsár József törzsőrmesternek gyanusak voltak a folyton egy helyen fel- és alárepülő, kárógó varjak és igyekezett erre magyarázatot találni. Tudva azt, hogy a tapasztalat szerint a varjak állati hullákon is élőködnek, feltételezte, hogy az erdő kérdéses részén egy, bizonyára orvvadászok által elejtett nagyobb vad hever, de megfordult agyában az a gondolat is, hogy hátha más is történhetett, mint közönséges orvvadászat. Bár e nagy kiterjedésű erdő átportyázása csak másnapra volt előírva, hogy magát megnyugtassa és a szokatlan jelenségnek a végére járjon, elhatározta, hogy azonnal a helyszínére megy. Leereszkedve a hegy-csúcsról, a járőr a keringő varjak felé vett irányt. Egy félreeső erdőtisztásra érve, ott egy 32—35 év körüli, jobb polgári ruhába öltözött, hanyatt fekvő férfi hullájára találtak. A hullán kemény tárgyaktól eredő külsérelmi nyomok voltak, a feje csupa vér. Szemeit a varjak kiásták, kezeit összecsiszították. Alaposabb megvizsgálás után a járőrvezető ráismert az elhaltra: Polgár József kincstári erdőőr volt, ki az őrskörlethez tartozó Bulzsed községben lakott. A hulla állapotát tekintve, a halál a járőr megállapítása szerint legfel-

jebb 3—4 nappal azelőtt következhetett be. A hullától 200 lépésnyire, egy fához támasztva megtalálta a járőr a halott erdőőr szolgálati fegyverét, melynek mindkét csőve töltve volt.

A leggondosabban megejtett helyszíni szemle sem tudott olyan nyomokat vagy bűnjelket felfedezni, amelyek a tettes kilétére következtetni engedtek volna. A talaj teljesen kemény és száraz falevelekkel borított volt, lábnyomok nem látszottak. A járőrvezető arra következtetett, hogy az erdőört bizonyára orvvadászok támadták meg váratlanul és — mivel a hullán lött sebnek nyoma nem látszott — kemény tárgyakkal, valószínűleg puska tusával agyonütötték. Tekintettel arra, hogy a meggyilkolt még fiatal, erőteljes ember volt, arra következtetett, hogy a tettesek legalább ketten lehettek. Lelki szemei előtt végigvonultak őrskörletének mind a tizenkét községében lakó szokásos bűntettesek, főleg pedig a veszedelmesebb orvvadászok. Tudva azt, hogy az utóbbiak nem szívesen mennek vadászni lakóhelyüktől igen távol eső helyekre, mert ott kevésbé érzik magukat biztonságban, érezte, hogy a tettest, vagy tetteseket a közelebb fekvő községek valamelyikében kell keresnie. Különösen Tomnátek községre gondolt; itt két igen veszedelmes orvvadász és egyéb szempontból is gyanus egyén lakott: Dionisze Juon és Grancsa Nyikuláj.

Az őrskörlethez a gyilkosság színhelyétől 13 km. nyire feküdt. Mivel a közelben lakott hely egyáltalában nem volt és senki sem volt kéznél, akire a hulla őrzését rábízhatták volna, a járőr tagjainak elvadásztatásáig pedig Kulcsár törzsőrmester célszerűtlennek és veszélyesnek ítélte, a hullát gallyakkal, lombokkal óvatosan letakarva, járőrtársával a legrövidebb úton a hét és fél kilométernyire fekvő Bulzsed községbe ment, amit árkon-bokron-hegyen-völgyön át $\frac{3}{4}$ óra alatt el is ért. Itt a községi biróval közölte a történetet és a vadászterület négy bérlőjét a községhezához hívatta. Közben őrparancsnokának szolgálati jegyben jelentést tett, majd a községi biróval és a négy vadászbérlővel visszasietett a gyilkosság színhelyére s ott — miután meggyőződött arról, hogy a hulla érintetlen állapotban van — rájuk bízta annak őrzését, maga pedig járőrtársával nyomozni indult.

Tomnátek községbe véve útját, oda este 8 órakor érkezett meg. Itt egy bizalmi emberével azonnal érintkezésbe lépett és a már említett Dionisze és Grancsa orvvadászok után érdeklődött. A bizalmi egyén elmondta, hogy az illetők, tudomása szerint, tegnapelőtt a hajnali órákban eltávoztak a községből. Nem tudja, hogy hová mentek. Puska nem volt náluk, ezt az erdőben elrejtve tartják. Már vissza is tértek és jelenleg lakásukon tartózkodnak. A járőrnek most már főbb oka volt arra, hogy ezeket a közismerten veszélyes egyéneket gyanuba vegye. A községhezához hívatta őket és kikérdezés alá vette. Elfogadható alibit igazolni nem tudtak. Innen a gyanúsítottakkal a gyilkosság színhelyére mentek, ahol a községi biró és a négy vadászbérlő jelenlétében, az ügyesen feltett kérdések súlya alatt megtörve, a cselekményt beismerték.

Előadták, hogy augusztus hó 2-án hajnalban a kincstári erdőbe mentek azzal a céllal, hogy medvét lőnek. Az erdőben találtak Polgár József kincstári erdőőrrel. Ez utasította őket, hogy az erdőt azonnal hagyják el, de ők a polgári ruhás erdőőr rendelkezési jogát kétségbe vonták. Élesebb szóváltás után nekiesetek és puskájuk tusával agyba-főbe verték, míg csak élet volt benne. Ezután a helyszínén hagyták. A járőr a tetteseket elfogta és a dévai kir. ügyészségnek átadta. Cselekményükért 10—10 évi fegyházzal bűnhődtek.

A gyilkosság augusztus hó 2-án történt, a járőr 6-án délben fedezte fel és még ugyanaznap ki is derítette.

Ezt, az aránylag egyszerűbb nyomozati esetet nem azért ismertettük, mintha ebben a járőr részéről talán messze kimagasló teljesítményeket látnánk. De az egyszerűbb nyomozati esetek is lehetnek tanulságosak. Ami ebben a történetben első tekintetre megkapó, az a kiinduló pont, a gyilkosság felfedezése. A járőr szép példáját adta annak, hogy a jó csendőrnek a legkisebb, első látszatra talán semmitmondó jelenség előtt sem szabad gondolkodás nélkül elhaladnia. Nemesak néznie, de látnia is kell! Hozzá kell szoknia, a vérebe

kell mennie annak, hogy minden jelenségnek az okát kutassa. Ki tudja, mikor derült volna ki ez a gyilkosság, mikor találták volna meg az elhagyott erdőreszen fekvő hullát, ha a járőr a nagy számban keringő varjak felett egyszerűen napirendre tér és nem kutatja annak az okát. Ez a körülmény, párosulva a járőr kiterjedt személyi ismeretével és gyors cselekvésével, eredményt hozott.

Az áruló narancsok.

Irta: SZÁNTÓ JÓZSEF tiszthelyettes,
osztópáni őrsparancsnok.

1907 február 5-én Szöllőskislak előjárósága küldönc útján arról értesítette a balatonboglári őrsöt, hogy az ú. n. Jánoshegyen kettős gyilkosság történt. Magamat Goeczán Gyula esendőrrel azonnal szolgálatba vezényeltem. A helyszínére érve, a következőket láttuk: A gyilkosság színhelyéül egy szegényes házikó szolgált, amely előtt sok kíváncsi néző csoportosult. A félig nyitva levő ajtón a lakószobába menve, ott a földön fekvő két hullát láttam, kiknek feje a felismerhetetlenségig össze volt ronsolva. A 65 éves Tamás Antal hanyatt feküdt, míg a neje, a 60 éves Csizmadia Borbála jobb oldalán. Mindkét hulla félig felöltözött állapotban volt. Körülöttük nagy vértócsa, az asztalon egy véres kendő és egy pénzeszacskó, mely üres volt. A legalaposabban megejtett helyszíni szemlénél sem sikerült oly nyomokat, vagy bűnjeleket felfedeznem, melyekből a tettes kilétére következtethettem volna. A rövidesen kiszállott bizottság a boncolást megejtve, megállapította, hogy a férfit 15, a nőt 12 fejszecsapással ölték meg.

A gyilkosság színhelyén jelenvolt egyénektől nyert értesülés alapján megállapíthatónak látszott, hogy rablógyilkosság forog fenn, mert a meggyilkoltak előző nap Karádon a vásáron sertéseket adtak el s az ebből származó pénznek — állítólag 360 koronának — nyoma sem volt. Mivel egyelőre más kiinduló pont rendelkezésemre nem állott, feltételeztem, hogy a tettest, vagy tetteseket a sertéseket megvevő egyének között fogom esetleg feltalálni. E feltevés nem bizonyult helyesnek, amennyiben Látrány, Visz, Karád, Cered, Teleki, Széled, Balatonszemes és környékén az ilyen irányban megejtett nyomozás eredményre nem vezetett. Somtur község határában végre olyan adatra bukkantam, melyet alkalmasnak ítélttem arra, hogy azon tovább haladjak. Itt ugyanis megtudtam, hogy a gyilkosságot megelőző este egy fiatal ember a Látrány felé vezető rövidebb megyei útról letérve, a Jánoshegy felé vezető hosszabb mezei úton igyekezett Boglár felé, állítólag azért, hogy a sarat elkerülje. Ezt a körülményt gyanúsítónak találtam, mert megállapítottam, hogy a mezei út hosszabb volna mellett sárosabb is volt, mint a megyei út. Bár az illetőt személyesen senki sem ismerte, a megadott pontos személyleírás alapján sikerült megállapítanom, hogy a gyilkosság utáni napon, a boglári vasúti vendéglőben ebédelt és ott 3 db narancsot is vásárolt; ezeket magával vitte. A vendéglős gyanúját is felébresztette, mert dacára szegényes öltözékének, nála fizetés alkalmával nagyobb összegű pénzt látott. Reményem most már fokozódott és ilyen irányban tovább folytattam a nyomozást.

Másnap újból a látrányi majorba kerültem, ahol arról értesültem, hogy ott a sárkerülő fiatalembert ismét látták, most már ünneplő ruhában, amint Somtur felé ment és kezében egy kisebb csomagot vitt. Somturban is érdeklődtem utána, de itt nem ismerték. Végre is a narancs hozta meg a megoldást. Miközben ugyanis Nagybotond pusztán nyomoztam a rejtélyes fiatalember kiléte után, egy Hideg nevű béres ablakában narancsot láttam. Eszembe jutott, hogy a keresett egyén a boglári vasúti vendéglőben narancsot vásárolt, azért megkérdeztem a bérest, hogy a narancsot honnan szerezte? Elmondotta, hogy azokat leányának a vőlegénye, Balázs István* Boglár-majori kanász hozta. Megállapítottam, hogy utóbbi személyleírása feltűnően egyezik a sárkerülő fiatalember személyleírásával.

* A gyanúsított nevét megváltoztattuk. Szerk.

A járőrrel, — melyet tekintettel arra is, hogy időközben már beesteledett, Vig Gábor esendőrrel kikészítettem, — a boglári majorba mentem, ahol a majorgazda igénybevételeivel a gyanúsított lakását megközelítettem. Tekintettel arra, hogy a gyanúsítottnak még két otthon tartózkodó felnőtt fivére is volt, jónak láttam, hogy az ellenszegülés, vagy szökés meggátlása végett cselhez folyamodjam. A gazda előre megbeszélte terv szerint bekopogtatott a lakás ablakán, mondván: „Pista, kelj fel, gyújts lámpát és hozd ki, mert leejtettem a pipámat és a sötétben nem találom.“ Ezalatt a járőr tagjai lókész helyzetben vártak. Mikor a gyanúsított kijött és a járőr tagjait a lámpa fényénél hirtelen maga előtt látta, halálsápadt lett és egész testében remegni kezdett. Most már tudtam, hogy a tettessel álllok szemben. A törvény nevében őrizet alá vettem és az őrsre kísértem. Másnap kikérdeztem; eleinte konokul tagadott, bár a nála talált pénz holtszerzését elfogadható módon nem tudta igazolni. Mikor az ellene összegyűjtött adatokat eléje tartam és a narancsokat is felmutattam, megtört és tettét beismerte. Azután a lendvai erdőbe kísértem, ahol a gyilkosság elkövetésére használt véres fejszét — előadása alapján — megtaláltuk.

Bár Balázs hangoztatta, hogy a tettet saját elhatározásából, egyedül követte el és felbújtója sem volt, ezt, figyelemmel egyéniségére, nem tartottam valószínűnek. Éreztem és gyanítottam, hogy a dologról valaki még tudott, illetőleg, hogy felbújtó is szerepelhetett. Hosszas faggatásomra, beismerte még a következőket: Jelen volt a karádi vásáron és látta, mikor Tamásnak az eladott sertésekért kifizettek 360 koronát. Hazajövet Visz községben találkozott Sándor József kanással, akinek beszélgetés közben említette, hogy milyen igazságtalanul is van berendezve ez az élet. Ime, itt van ez az öreg Tamás, milyen sok pénzt kapott most is serteseiért, ő még fiatal, tudná élvezni az életet, nősülés előtt is áll és nincs egy garasa sem. Erre Sándor biztatgatni kezdte, hogy tegye el Tamásékat láb alól. Ez könnyű munka lesz, az öregeket úgy sem keresi senki és mindjárt lesz pénze az esküvőre. A Sándor tanácsára határozta el magát a gyilkosságra, melyet következőképen hajtott végre: Hajnalban Tamásék lakása közelében fejszéjével lesbe állt. Mikor az öreg Tamás szobájából kijött, beosont s először az asszonnyal végzett, majd a szobába visszatérő Tamást ütötte agyon. Miután a pénzeszacskóból a pénzt kivette, eltávozott.

Sándort Visz község határában sikerült elfogni s úgy őt, mint Balázs Istvánt a gyilkosságból származó és még előkerült 165 koronával és egyéb bűnjelekkel együtt a lengyeltóti kir. járásbírósnak átadtam.

A tettes kötél általi halálra ítéltetett, mit a kegyelem életfogytig tartó fegyházra változtatott át, míg a felbújtó 8 évi fegyházra kapott.

E fárasztó nyomozás 187 órán keresztül megszakítás nélkül tartott. Az eredményt főleg annak tulajdonítom, hogy erős elhatározással, a sikerbe vetett rendületlen hittől és szívós kitartással haladtam a cél felé, nem tévesztve szem elől az első tekintetre látszólag talán lényegtelen dolgokat sem. Ha pld. azt az első tekintetre talán nem sokat mondó tényről, hogy a sárt kerülő fiatalember a boglári vasúti étteremben étkezése után narancsot is vásárolt, figyelmen kívül hagyom, bizonyára nem tűntek volna fel a narancsok, Hideg béres ablakában sem. Már pedig kétségtelen, hogy ez a nyomozás oly fordulópontja volt, mely egyenesen a tettes személyéhez vezetett.

Hogy minden időben volt, van s lesz is panasz, az természetes; de igen különbözik a javítani kívánástól. Amaz magával, embertársaival, kormány-nyal, egyszóval mindennel való elégedetlenségből foly s többnyire alacsony haszonkeresés, vagy romlott sárepe nyavalyája. Emez pedig embertársaihoz, hazájához s a tökéleteshez vonzó szeretetből ered és szebb lelkek sajátja.

Széchenyi.

A MI HŐSEINK

Göllner Károly tiszthelyettes.

1914 augusztus hó 1-én vonult be a sátoralja-ujhelyi szárnytól tábori csendőr szolgálatra. Az elsők között volt, akik átlépték az ország határát s az utolsókkal hagyta el, 1918 november hó 20-án, a leigázott Szerbia területét.

Előjáróinak — mint egyik parancsnoka írja — mindig hű és bátor segítőtársa volt a legveszélyesebb napokban. De akkor sem vesztette el a fejét, ha önállóan kellett intézkednie. Erre pedig elég alkalma nyílt. Különösen akkor, amikor 1916 februárjában a megszállott Szerbiában a brusi járás parancsnokának nevezték ki.

A szétvert szerb csapatok mindenütt, ahonnan kivonultak komitácsikat hagytak hátra titokban, hogy azok a lakosság ellenállását megszervezzék

Göllner Károly tiszthelyettes

s a megszálló csapatoknak kellemetlenkedjenek. A komitácsik vezetője a hirhedt Koszta Vojnovics volt. A komitácsik különösen a bolgárok által megszállott területen működtek sikerrel, de bandáik az osztrák-magyar igazgatás alatt lévő területeket sem kimélték s mindennapos volt a csetepaté, ahol csendőrök és népfölkelők estek áldozatul az orvul támadóknak.

A lakosság támogatta a komitácsi bandákat, hozzájuk is szegődött s így nem esoda, hogy számuk egyre szaporodott, úgy hogy március hó 10-én mintegy 400 főből álló banda ütött rajta Lepenác községen, amelyet semmiféle fegyveres csapat nem védelt.

Lepenác község Brustól, a járás székhelyétől körülbelül 4 kilométerre feküdt. Féltő volt, hogy a bandák a járás székhelyét is megtámadják, azért Rutich József százados Göllner tiszthelyettest mintegy 60 főnyi legénységgel Lepenác felé irányította, hogy a szerb bandák további előnyomulását akadályozza meg. Közben jelentés érkezett, hogy a

szerbek Lepenác községben már rabolnak és fosztogatnak.

Göllner tiszthelyettes erőltetett menetben nyomult előre s Lepenác közelébe érkezve kiadta intézkedéseit az azonnali támadásra. Ő maga mindenütt előljárt. Személyes példája, kiváló vitéz magatartása a csendőrökből, pénzügyőrökből és népfölkelőkből állott s az erőltetett menetelés következtében fáradt szakaszába újra lelket öntött s az öreg legénység oly lendülettel vetette magát az ellenségre, hogy az rövid, de véres harc után a községet környékező erdőbe menekült.

A szerbek számos halottat és sebesültet vettek és huszonegyen kerültek hadifogságba; Göllner tiszthelyettes szakaszából heten szenvedtek hősi halált.

E sikeres támadás után a szerb komitácsik nem mertek hasonló nagyobb vállalkozásba bocsátkozni.

Göllner tiszthelyettes e szép fegyvertényével az 1. osztályú ezüst vitézségi érmet szerzte meg, de ott van a mellén a koronás ezüst és vas érdemkereszt is annak jeléül, hogy mindennemű beosztásban megállja helyét a kötelességét hűen teljesítő magyar csendőr.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A spanyol csendőrség.

Dezséri BACHÓ LÁSZLÓ százados fordítása.

(11. közlemény.)

A csendőrségnek azonban csak a következő esetekben lehet a pénzügyőri és vámőri szolgálatba beleavatkoznia:

- Ha erre a pénzügyőrségtől megkeresést kap.
- Minden esetben, ha valakit csempészetten vagy vámasaláson tettenért.
- Olyan esetekben, mikor a fentnevezett bűncselekmények tudomására jutnak és a közelben nem volnának található pénzügyőri közegek, akik az eljárás lebonyolítására elsősorban hivatottak. Ezen három esetben a csendőrség kötelessége az eljárást szabályszerűen lefolytatni, a tetteket letartóztatni és az illetékes hatóságnak átadni.

A csempészek és vámasalók elleni eljárás megkönnyítése céljából joga van a csendőrségnek a törvény által előírt alakosságok betartása mellett átkutatni az összes köz- és magánépületeket, továbbá minden előzetes bejelentés nélkül az összes hajókat és egyéb vízi járműveket, végül a hatósági felügyelet alá tartozó gyárakat és üzemeket.

A magánépületekben tartandó házkutatásokhoz az engedélyt a vizsgálóbíró, vagy pedig a pénzügyi hatóságok adhatják meg. Köz- és magánépületekben éjszakai házkutatásokat tartani nem szabad, azonban az éj folyamán mindazon intézkedések foganatosítandók, melyek a házkutatásnak a következő napon megtörténendő sikeres lebonyolítása céljából célravezetőnek látszanak. Ilyen házkutatásoknak a polgármester vagy annak megbízottja jelenlétében kell történniök és a polgári hatóság képviselője köteles az ügyködésről minden esetben felveendő jegyzőkönyvet aláírni.

Nem szükséges engedélyt kikérni akkor, ha a ház tulajdonosa a házkutatás foganatosítása ellen kifogást nem emel, vagy ha az üldözött csempészek vagy vámasalók minden kétséget kizáró módon a kérdéses épületben kerestek menekéket.

Mindazon esetekben, mikor a csendőrség pénzügyőri és vámőri szolgálatot lát el, fel van jogosítva arra is, hogy magánégek üzleti könyveit, számláit és egyéb okmányait átnézhesse.

A csempészeti és vámeselési ügyekben lefolytatott eljárásokról jegyzőkönyvet kell felvenni, melynek a következő pontokat kell tartalmaznia:

a) azon hatóság megnevezése, mely a zárt helyiségekbe való behatolásra az engedélyt megadta;

b) az idő és hely pontos megjelölése, melyben a csempészett vagy elvámolatlan áruk lefoglaltattak;

c) ha a csempészek vagy vámesalók elfogattak, ezek nevei és összes személyi adatai, ellenkező esetben pedig mindazon adatok, melyek a tettesekre vonatkozólag kiderítették;

d) megemlítendő, hogy a tettesek fegyverek birtokában voltak-e s hogy fejtettek-e ki ellenállást;

e) a lefoglalt áruk pontos jegyzéke és azok részletes leírása;

f) azon jármű, hajó stb. pontos megjelölése, melyből a lefoglalt áruk elhozattak vagy amelyen azok elrejtve lettek és

g) a lefoglalást foganatosító csendőrségi közegek neve és rendfokozata. Ezen jegyzőkönyv a pénzügyi hatóságnak haladéktalanul beküldendő.

23. Az okmánybélyegekkel elkövetett jövedéki kihágásoknál a csendőrségnek a hatásköre tettenérésnél és akkor, ha eljárás lefolytatására felszólítatik, azonos a pénzügyőrség hatáskörével.

24. A *kivándorlás* ellenőrzésére a csendőrségi szabályzat részletes utasításokat tartalmaz. Ezen utasítások egyik legfontosabb pontja az, hogy minden, a polgári hatóság által kiállított szabályszerű útlevélnek a tulajdonos ujjlenyomatát is tartalmaznia kell, mely lenyomatnak a felvétele a községekben a csendőrsőn az őrsparancsnok közbejöttével történik, amiről utóbbi a tartomány polgári kormányzójának minden egyes esetben jelentést tesz.

25. A *választások* lefolytatására vonatkozó utasítás, az erre vonatkozó törvényen kívül a csendőrség részére a csendőrfőparancsnokság 1923. április 1-én kelt következő rendeletét tartalmazza:

a) A választások alkalmával szolgálatot teljesítő csendőrségi karhatalom minden tagjának szigorúan tartózkodnia kell a választásokkal összefüggő politikai munkálatokba való mindennemű közvetlen vagy közvetett beavatkozástól;

b) A csendőrségi karhatalom parancsnoka, amennyiben értesül arról, hogy a fenti pontban megnevezett visszaélés mások által követett el, haladéktalanul igyekezzék az ügyre vonatkozó legpontosabb értesüléseket beszerezni. Ha megállapítatik a visszaélés, akkor a választások pártatlan lefolytatása érdekében megteszi a szükségesnek látszó javaslatokat. A csendőrségi szemlézők és a csendőrzászlóaljparancsnokok halaszthatatlanul sürgős esetekben e tekintetben saját hatáskörükben is intézkedhetnek.

c) A csendőrség pártatlanságának nem szabad abban kimerülnie, hogy politikai küzdelmeknél nehéz helyzetekben helyéről eltávozik és távortartja magát. A csendőrség kötelessége épen az, hogy korrekt és határozott, de minden körülmények között pártatlan fellépésével minden párt tiszteletét és becsülését vívja ki a csendőregyenruhának.

d) A csendőrség úgy a választások előkészítése, mint azok lefolytatása alatt szigorúan tartózkodjék minden olyan szótól vagy cselekedettől, amely valamelyik politikai párt vagy személy mellett vagy elleni állásfoglalásnak volna magyarázható, különösen pedig tartózkodjék minden nyilvános és zártkörű politikai gyűlésen való részvételektől, nehogy jelenléte mint rokonszenv vagy ellenszenv megnyilvánulása magyaráztassék a lakosság által.

VII. FEJEZET.

Vonatok kíséréte, foglyok szállítása, pénzküldemények kíséréte.

1. *Vonatok kíséréte.* Az 1860., 1866. és 1899. években kiadott királyi rendeletek értelmében a vasutak ellenőrzése a csendőrség hatáskörébe utaltatott.

2. A vonatkíséretre kirendelt járőrök ezen szolgálatokon kívül csak olyan szolgálatteljesítésekkel bízhatók meg, melyek nem kisebbíthetik azt a figyelmet, amelyet a vonatkísérő szolgálat igényel.

A vonatkísérő járőr szolgálatának, hacsak lehet-

séges, nem szabad tovább tartania 8 óránál, melybe a visszatérés ideje is beleértendő.

3. A vonatkísérő járőrök a vonat indulása előtt félórával megjelennek az állomáson és a vasúti tisztviselő által kijelöltetik maguknak a vasúti kocsiszakszt, melyben helyet foglalnak, azután végighaladnak az összes vasúti kocsi előtt.

4. A közbeeső állomásokon, melyeken a vonat 2 percnél tovább tartózkodik, leszállanak és a vonat mindkét oldalán végighaladnak, hogy az utazóközönség lássa őket és segítségüket esetleg igénybevehesse.

5. A járőrök felváltása a szolgálat átadásával van egybekötve, amitől csak akkor lehet eltekinteni, ha a rövid tartózkodási idő miatt erre elegendő idő nincsen.

Ha a visszatérés előtt a járőrnek éjjeleznie kellene, akkor az éjszakát csak abban az esetben töltheti a váróteremben, ha az állomáson csendőrpihenő vagy a közelben csendőrségi laktanya nincsen.

Vonatok keresztezésénél, ha késés, vagy más ok miatt a járőrök egymással nem találkozhatnak, az előbb elinduló járőr az állomásfőnöknél hagyja a másik járőr részére a szükséges értesítéseket.

6. A vonatkísérő járőrök kötelessége minden bűncselekményt megakadályozni, azok elkövetőit letartóztatni és az illetékes hatóságnak átadni. A vasúti társaságok kötelesek a felváltási állomásig a letartóztatott egyének részére ingyenes utazást biztosítani.

7. A vonatkísérő járőröknek kötelességük az egyedül utazó öregek, nyomorékok, asszonyok és gyermekek védelme, ha ezek hozzájuk fordulnak. Általában kötelesek az állami közegeket, ha ezek valamely ügyködésük közben hozzájuk fordulnak, támogatni, ha ezt vonatkísérő szolgálatukkal járó kötelességeik megengedik.

Szerencsétlenség esetén a csendőr a vonatvezető rendelkezésére áll és ezzel egyetértőleg intézkedik. Ha a vonaton feljebbvalója is utazik, akkor ennek parancsait kéri ki. Segélynyújtásnál a csendőr legyen mindig az első. Ha a szerencsétlenségnek halálos áldozata is volna, akkor a csendőrség kötelessége arra ügyelni, hogy a büntetőtörvénykönyvnek ilyen esetre szóló intézkedései szigorúan betartassanak.

Az esetleg a vonattal utazó szolgálatban nem álló csendőrök lehetőleg a vonatkísérő járőrrel egy kocsiiban utazzanak. Bármely előadódó fontos eseménynél a rangban legidősebb jelenlevő csendőrségi egyén veszi át a parancsnokságot.

8. Annak szemmeltartása mellett, hogy az egész szerelvény az ő felügyelete alatt áll, a felügyeletet csak az udvariassági szabályok legszigorúbb betartása mellett szabad gyakorolnia s semmi esetre sem szabad a helyzetet vagy az utasokat ok nélkül zaklatnia.

A csendőrrjárőr kötelessége a vasúttrendészeti intézkedések betartása felett örködni, különösen vigyázzon arra, hogy menetközben senki le- vagy fel ne szálljon. Kötelessége továbbá a katonai vasúti szállítási szabályzatok betartása felett örködni és a vonatokat lekészt katonai csapatoknak és egyes egyéneknek az említett szabályzatok értelmében rendelkezésre állania.

A vonatkísérő járőrnek lőfegyverét szolgálata alatt letennie nem szabad.

9. A hadtestparancsnokoknak és a tartományok polgári kormányzóinak joguk van a vonat feltartóztatását vagy átkutatását fontos esetekben elrendelni. Ilyen esetekben a vasúti hivatalnokoknak az ezirányú rendelet felmutatandó.

10. Ha a vonatkísérő járőr szolgálata alatt letartóztatást foganatosított vagy segítséget nyújtott, a járőrvezető a visszatérés alkalmával az eset összes körülményeiről részletes jelentést tesz őrsparancsnokának.

Baleset vagy szerencsétlenség esetén, ha a járőr létszáma a segélynyújtásra nem volna elegendő, táviratilag vagy bármely gyors úton segítyt kér a legközelebbi őrstől és úgy saját, mint pedig azon zászlóaljparancsnokának jelentést tesz, kinek területén a baleset történt.

Miután lehetetlen mindazon eseteket felsorolni, melyekben a csendőrség közbelépésre köteles, szabályul szolgáljon, hogy fontos eseményekről a fenti bekezdésben említett fellebbvalók a leggyorsabban értesítendő, kiknek kötelessége az illetékes hatóságok értesítése. Ha a vonaton a járőr parancsnokánál magasabb rangú csendőrségi egyén utazik, akkor a zászlóaljparancsnokának való jelentéstétel ennek a kötelessége.

11. A járőrvezető a csendőrségnek a vonaton utazó vagy az állomásokon tartózkodó tisztjeinél, ha elég tartózkodási idő áll rendelkezésre, személyesen jelentkezik, ellenkező esetben csak a kocsiból tisztelig. Ugyanígy jár el a hadsereg tábornokaival szemben is. Ejnek idején a jelentkezési kötelezettség nem áll fenn.

12. Minden csendőrtiszt, ki a vonattal utazik, tegyen jelentést mindazon szabálytalanságról, melyeket a vonatkísérő járőr szolgálata ellátásánál tapasztalt. A csendőrségnek a vonaton tartózkodó századosai és alantás tisztjei, bármilyen minőségben is tartózkodjanak a vonaton, kötelesek a vonatkísérő járőr szolgálatát ellenőrizni és észrevételeiket a járőrnél levő, e célra szolgáló szolgálati lapba beleírni. Ezen kötelezettség alól nevezett tiszték csak akkor vannak mentesítve, ha valamely előljárójukat szolgálattelag kísérik.

(Vége következik.)

CSENDŐR LEKSZIKON

84. Kérdés. *A Szut. 250. pont 2. bekezdés szerint az őrsparancsnok az őrjárat tartamát esetről-esetre is kiszámíthatja. Hogyan történik ez?*

Válasz. Az őrsparancsnok a szolgálat vezényleésénél nincsen az előre összeállított állandó őrjáratokhoz kötve, hanem a távolsági kimutatás alapján akármelyik községet és tereptárgyat és akármilyen sorrendben is leportyáztathatja. Tegyük fel, hogy a Szut. 5. mellékletében szereplő péceli vegyes őrs parancsnoka egy rendes szolgálatba vezényelt járőrrel a következő tereptárgyakat, illetve községeket akarja leportyáztatni: Ménlő, göci gőzmalom, Mogyoród község, pulyoni juhaklok, Kézai szeszgyár és Gebhardt-major. A távolsági kimutatás alapján tehát mindenekelőtt azt kell kiszámítani, hogy hány kilométer a járőr által leportyázandó útvonal hossza. Tehát: Péceltől Ménlő 1.2 km., Ménlőtől a göci gőzmalom 2.8 km., a göci gőzmalomtól Mogyoród község 4.4 km., Mogyoródtól a pulyoni juhaklok 3.8 km., a pulyoni juhakloktól a Kézai szeszgyár 4.1 km., a Kézai szeszgyártól a Gebhardt-major 2.4 km., a Gebhardt-majortól Pécel község 3.4 km. A járőr által leportyázandó útvonal hossza tehát 22.1 km. Ezt a távolságot a 245. pont 1. bekezdése alapján 22 km.-re kell lekerekíteni. Miután a távolsági kimutatás szerint a péceli vegyes őrs körlete sík terep, az órakiszabatot a 6. melléklet I. kiszabata kell megállapítani, az pedig 22 km. után gyalog 14 óra. Külön leportyázási idő illetékes a távolsági kimutatás szerint Mogyoród község részére 2 óra, a Kézai szeszgyár részére pedig 1 óra, összesen 3 óra. Ezt az időt a távolság után illetékes 14 órához hozzáadva, az őrjárat össztartama tehát 17 óra lesz. Ha az őrsparancsnok ugyanennek az őrjáratnak a leportyázására lovasjárórt vezényelt volna ki, akkor a 22 km. út után nem 14, hanem csak 11 óra volna illetékes, ehhez a 3 óra külön leportyázási időt hozzáadva, a szolgálat tartama 14 óra lenne. Ha pedig a péceli őrs körlete nem sík, hanem dombos terep lenne (300–800 m.-ig), akkor a 22 km. után gyalog 20 óra és 12 perc lenne illetékes, ehhez újra hozzáadva a külön leportyázási időt, a szolgálat tartama összesen 23 óra 12 perc volna, a 12 percet azonban a 245. pont 1. bekezdése értelmében el kell hagyni, a szolgálat össztartama tehát 23 óra. Amilyen komplikáltak látszanak ezek a számítások, olyan egyszerűek. Két-három perc alatt akármilyen hosszú szolgálat tartamát is könnyen ki lehet számítani.

85. Kérdés. *Mi a különbség a „magántermészetű” és a „személyes” szolgálat között? (Szut. 65. pont a) alpontja).*

Válasz. A csendőrség a közbiztonság általános érdekeinek és az állampolgárok összességének szolgálatára van hivatva. Ezen hivatása keretében természetesen köteleessége a csendőrségnek, hogy mindenkinek a személy- és vagyonbiztonságát egyénileg is szolgálja, anélkül azonban, hogy a csendőrséget egyesek a maguk külön érdekeinek szolgálatára kisajátíthatnák. „Magántermészetű” minden olyan szolgálat, amely a köz-

érdek rovására magánérdekeket szolgál, még akkor is, ha egyébként a csendőrség általános hivatásába vagy feladatába beilleszthető. Például: a csendőrségnek kötelessége, hogy télen a lakatlan nyaralókat őrizze és betörések ellen megvédelmezze, de azt már senki sem kívánhatja, sem el nem rendelheti, hogy a csendőrség X. Y.-nak a villáját naponta külön járőrrel őriztesse, mert ez már magántermészetű szolgálat lenne és megakadályozná az őrsöt abban, hogy általános közbiztonsági kötelezettségeinek eleget tegyen. Magántermészetű szolgálat lenne például az is, ha a csendőrséget arra hívnák fel, hogy egy gyártelepen a lopások meggátlása végett a kiszállított kész anyagmennyiséget állandóan ellenőrizze, mert igaz, hogy a lopások meggátlása a csendőrség feladatát képezi, de az ilyen állandó ellenőrzés már túlmenne a közérdek határain és a vállalat magánérdekeit túlzott és szükségtelen mérvben szolgálná. A „személyes” szolgálat alatt egyesek egyéni kiszolgálását kell érteni. Személyes szolgálat lenne pl. az, ha egy hatósági személy kiszállásai alkalmával a lovak hajtására vagy inasi teendők végzésére akarna csendőrt igénybevenni; ha valaki a magánküldeményeit esendőrrjárőrrel akarná kézbesíttetni stb.

86. Kérdés. *A Csüsz. 88. pontja megállapítja, hogy a sommás jelentéseket az őrsnek mely napokon kell előterjesztenie. Előfordulhat azonban, hogy éppen ezen a napon sem az őrsparancsnok, sem pedig a helyettese nincsen otthon. Bevonulása után azonnal elő kell-e terjesztenie a sommás jelentést, vagy meg kell-e várnia a legközelebbi esedékesség napját?*

Válasz. A legközelebbi esedékesség napját nem kell bevárni, hanem — ha jelenteni való van — a sommás jelentést mindjárt a bevonulás után elő kell terjeszteni. Ilyenkor a sommás jelentést természetesen a szerkesztés napjáról kell keltezni, hogy az előljáró parancsnokság rögtön láthassa, hogy a késedelem nem a postán vagy indokolatlanul keletkezett.

87. Kérdés. *A járőr egy katonaszökevényt keres, de az őrskörletben nem találja. Tudomása van azonban arról, hogy a szökevénynek egy más őrs körletében levő szomszédos faluban kedvese van. Elmehet-e a járőr az idegen őrskörletbe személyesen, vagy pedig az illetékes őrsöt kell-e felkérnie, a szökevény elfogására.*

Válasz. Ha a járőr bizonyosan tudja, vagy legalább is alaposan gyanítja, hogy a katonaszökevény a kedvesénél tartózkodik s így őt ott elfoghatja, akkor nincsen akadálya annak, hogy a járőr az elfogás fogantatása végett az idegen őrskörletbe tartozó községbe személyesen is elmenjen és a keresettet elfogja. Ebben az esetben ugyanis megtörténhetik, hogy a szökevény neszét veszi, hogy a csendőrök keresték s mire az írásban vagy távbeszélőn felkért illetékes őrs a maga járőrét kiküldi, megszökik. Ha azonban a szökés veszélye nem fenyeget, rendszerint az illetékes őrsöt kell felkérni az elfogásra. (Szut. 396. pont 5. bekezdés). Az őrskörlet elhagyását az őrsparancsnoknak jelenteni kell (Szut. 271. pont 1. bekezdés), az illetékes őrsöt pedig az elfogásról az őrsparancsnoknak utólag értesíteni (105. pont utolsó bekezdés).

88. Kérdés. *Mennyi okmánybélyeget kell tenni egy 4 P 32. f. munkabér kifizetését tanúsító nyugtára?*

Válasz. Az 1927. évi 8. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 83.151/VI. b. 1927. számú belügyminiszteri rendelet szerint a csendőrség részére és a javadalmas terhére eszközölt mindennemű beszerzés, helyreállítás és javítás költségeiről kiállított nyugtákat a vállalkozók II. és III. fokozat szerinti okmánybélyeggel kell, hogy ellássák. Az 1927. évi 110. számú Budapesti Közlönyben közzétett 57.900/1927. számú pénzügyminiszteri rendelet 1. §. szerint a III. fokozatú bélyegilleték két százalékos és a 22. §. szerint a II. fokozatú bélyegilleték 0,5 százalékos. Ugyanezen rendelet 25. §. 2. pontja szerint a 20 pengőt meg nem haladó összegről szóló számlát, nyugtát stb. kettővel maradvány nélkül osztható számra kell kikerekíteni oly módon, hogy az 1 pengőnél kisebb maradvány figyelmen kívül marad, az 1 pengő vagy ennél nagyobb összegű maradvány pedig teljes 2 pengőnek számít. A 4 P 32 f. összegű nyugtánál tehát a bélyegilleték kiszámításához a 4 pengőt kell alapul venni (mert kettővel maradvány nélkül osztható), a 32 fillér elesik (mert 1 pengőn aluli

összeg) s így a köteles bélyegilleték 4 pengőnek a $2 + 0,5 = 2,5\%$ -a, vagyis 10 fillér.

Ha az összeg pl. 5 P 32 fillér lenne, akkor azt már 6 pengőre kellene kikerekíteni (mert a legközelebbi, kettővel maradvány nélkül osztható pengőösszeg 6 pengő) s ebben az esetben a bélyegilleték 15 fillér lenne.

89. Kérdés. *Egy vándorló éjjeli szállást kap a sérített éléskamrájában. Az alkalmat arra használja fel, hogy az éléskamrában lógó mintegy 10 kg.-os füstölt szalonna-táblából 3 kg.-ot levágjon a maga részére. Ezt becsomagolja és félre teszi, azonban távozásakor ottfelejt. Mily büncselekményt követett el a vándorló?*

Válasz. Az eset büntetőjogi megítélése azon sarkalzik, hogy megtörtént-e az ellopni szándékolt tárgy elvétele. A bírói gyakorlat megállapodott már abban, hogy a tárgynak helyéből való kimozdítása s ha csak egy pillanatra is hatalomba kerítése, kimeríti az elvétel fogalmát. Ebből a szempontból tehát a kérdést eldöntöttnek kell tekintenünk, mert a kérdésbeli esetben a tolvaj levágván a megtartani szándékolt szalonnát az elvitelre előkészítette s így az elvétel fogalmát kimerítette. A vándorló cselekménye különben kísérlet lenne. Ha már most az elvett 3 kg. szalonna 4 P-nél többet ér, lopás vétségéről, különben tulajdon ellen való kihágásról van szó, tekintve a szalonna élelmiszer jellegét s azt, hogy a cselekményt az értéktől eltekintve más körülmény nem minősíti büntetetté.

90. Kérdés. *Mily törvényes intézkedésben van gyökere a közigazgatási hatóság által elrendelt ebzárlatnak s ezzel kapcsolatosan kirótt büntetéseknek?*

Válasz. Az állategészségügy rendezéséről szóló 1888. évi VII. t.-cikk tartalmazza azokat az általánosan kötelező szabályokat, amelyek együttvéve az állategészségügyi rendszert alkotják. Az állategészségügyi rendszert főcélja a védekezés a ragadós állati betegségek ellen. A közhatalóságoknak ama rendszabályai, amelyeket valamely ragadós állati betegség kiütésekor a tovaterjedés megakadályozása s lehető kevés gazdasági kárral járó elfojtása végett kiadnak, ezen a törvényen alapszik. Az állategészségügyi rendszertnek másik fő jogforrása különböző miniszteri rendeleteken kívül az 1900: XVII. t.-c., amely a hatósági állatorvosok szakszolgálatát szabályozza.

SPORT

Csendőr-vívók a tiszti és altiszti országos vívóversenyeken. Június 21-től 25-éig folytak le az országos tiszti és altiszti vívóversenyek a Honvéd Sportoktatói Tanfolyam rendezésében. A „békeszínvonalat” minden tekintetben megközelítő nehéz küzdelemben testületünk képviselői is méltóan megállták helyüket, mert — bár a kardesapatversenyben a Ludovika Akadémia nagynevű, rutinos, régi vívókból álló tiszti csapatának kellett átengedniök 5:9 arányban a továbbküzdés lehetőségét — az egyéni versenyekben a következő szép helyezéseket sikerült kiküzdeniök: Papp György őrmester, az altiszti törversenyben 3., kardban 2., Borovszky Jenő főhadnagy, a tiszti törversenyben 7.,

Kontra Kálmán százados, a tiszti törversenyben 2., kardban 5. A nagy állóképességet igénylő versenyt főként az tette igen nehézé, hogy egy-egy fegyver összes versenyzői egy csoportban indultak s így már a középdöntőkbe jutásért is nagy küzdelmek folytak. A középdöntők küzdelmei pedig már komoly próbára tették a legjobbak tudását is. Kardban vitéz dr. Uhlyarik Jenő százados, törben Rády József alezredes lett a bajnok.

Kerületi kerékpár- és atlétikai verseny Sárváron. A szombathelyi csendőrkerület június 12-én nagyszabású csendőrségi kerékpár- és atlétikai versenyt rendezett Sárváron.

12-én délelőtt került eldöntésre a kerületi kerékpáros gyorsasági főverseny 24 km. távon.

Legénység közül első lett:

Mozsár Lajos csendőr 58 perc (szombathelyi osztály).

2. Gróf János csendőr 61 perc (szombathelyi osztály).

3. Horváth Gyula I. csendőr 62 perc (szombathelyi osztály).

4. Wurm József csendőr 62 perc (zalaegerszegi osztály).

Tisztek közül első Vass István főhadnagy 72 perc.

Az osztályok 20-as csapatai küzdöttek a kerékpáros vándordíjért, melyet harmadszor is abszolút fölényrel a szombathelyi osztály 20-as csapata nyert meg.

A délutáni versenyen, mely 3 órakor kezdődött, megjelent Ferenc bajor királyi herceg egész családjával és a versenyt a legnagyobb érdeklődéssel végignézte.

A verseny kezdete előtt, a szentgotthárdi szárny legénységéből alakított kerékpáros szakasz mutatott be zártrendű kerékpáros szakaszgyakorlatokat igen nagy precizitással, vitéz Náray Jenő százados parancsnoksága alatt.

Azután kerékpáros lassúsági verseny volt 100 méterre: Tisztek közül: I. Czirfusz Ferenc főhadnagy, II. Körmendi Árpád főhadnagy. Legénység közül: I. Takács József próbacsendőr, II. Gál József őrmester. **Atlétikában: Tiszti versenyben: 100 méteres síkfutás:** I. Zsengellér százados 12.3 mp., II. Purth főhadnagy 12.4 mp., III. dr. Benyák főhadnagy 13.2 m. **Súlydobásban:** I. Zsengellér százados 10.74 m., II. Asbóth főhadnagy 9.56 m., III. Török főhadnagy 8.79 m. **Diszkoszdobásban:** I. Zsengellér százados 38.87 m., II. Dr. Benyák főhadnagy 27.96 m., III. Asbóth főhadnagy 27.56 m. **Gerelydobásban:** I. Zsengellér százados 42.50 m., II. Purth főhadnagy 37.40 m., III. Karsay főhadnagy 34.60 m. **Magasugrásban:** I. Zsengellér százados 155 cm., II. Purth főhadnagy 150 cm., III. Karsay főhadnagy 140 cm. **3-as ugrásban:** I. Zsengellér százados 10.72 m., II. Dr. Benyák főhadnagy 9.69 m., III. Purth főhadnagy 9.49 m. **Legénységi versenyben: 100 méteres síkfutás:** I. Gyura próbacsendőr 12.1 mp., II. Molnár csendőr 12.2 mp., III. Gerencsér őrmester 12.6 mp. **1500 méteres síkfutás:** I. Frányó próbacsendőr 4 p. 41.6 mp., II. Poltz próbacsendőr 4 p. 42.8 mp., III. Predl csendőr 4 p. 44.3 mp. **Súlydobásban:** I. Kutasi csendőr 10.17 m., II. Varga

MÉRAY az 1926. évi versenyek legjobb eredményét érte el!

MÉRAY a TTC túraversenyen épen úgy, mint a husvéti triálon újból megnyerte a

TEAM-DIJAT így érthető, miért oly népszerű a

MÉRAY-motorkerékpár

MÉRAY motorkerékpár r.-t. Budapest
V., Dorottya-utca 3. Telefon: 26-65. Fiók: VI., Liszt Ferenc-tér 2. Telefon: 65-43.

Előnyös fizetési feltételek!

csendőr 9.71 m., III. Edvi próbacsendőr 9.68 m. *Diszkoszdobásban:* I. Varga csendőr 31.96 m., II. Pap őrmester 29.96 m., III. Torma csendőr 28.86 m. *Gerelydobásban:* I. Molnár csendőr 39.17 m., II. Predl csendőr 38.00 m., III. Szigeti tiszthelyettes 33.30 m. *Magasugrásban:* I. Komló próbacsendőr 154 cm., II. Soós próbacsendőr 153 cm., III. Gyura próbacsendőr 152 cm. *Távolugrásban:* I. Gyura próbacsendőr 5 m. 45 cm., II. Komló próbacsendőr 5 m. 27 cm., III. Bordos próbacsendőr 4 m. 91 cm.

A versenyzők értékes tiszteletdíjban és éremdíjazásban részesültek.

HIREK

Vitézi avatás.

Június 26-án folyt le a Margitszigeten a Vitézi Rend hetedik vitézi avató ünnepsége a megszokott fényes keretek között. Az idén kétszázkilencven tisztet és nyolcszázötven volt legénységi állományú egyént ütött vitézzé a Rend alapító főkapitánya, nagybányai vitéz Horthy Miklós kormányzó úr Őfőméltósága.

A főváros külső képén már a megelőző szombati napon meglátszott a másnapi vitézi avatás; az utcákon, villamosokon és nyilvános helyeken sűrűn feltűnedezték a vidékről érkezett egyenruhás, népies vagy vitézi viseletű volt katonák, akiket legtöbb esetben családtagjaik is elkísértek. Egyik-másiknak a kitüntetései valósággal feltűnést keltettek s még az egyébként oly cinikus pesti nép is gyönyörködve szemlélte a vidék daliás fiait s bennük a magyar vitézség megtestesülését.

Vasárnap reggel 8 órakor már vármegyénként sorakozva állt a felavatandók serege a Margitszigeti sportpályán; a pálya széléit az egyes vármegyék vitézi küldöttségei, a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia, a leventék és cserkészek csapatai foglalták el. A tribünök zsúfolásig teltek a legszebb sziummagyar, keresztény közönséggel. Élénk feltűnést keltett a bécsi kereszényszocialista villamosvasuti alkalmazottak egyenruhás csoportja: százötvenen rándultak át Budapestre, hogy a magyar főváros szépségeiben gyönyörködjenek és hogy egyúttal a vitézi avatóünnepet is végignézzék.

A magyar társadalmi élet kiválóságai között ott láttuk József és József Ferenc királyi hercegeket, Anna királyi hercegnőt, Horthy Miklós kormányzó úr Őfőméltósága nejét, Csáky Károly gróf honvédelmi, Hermann Miksa kereskedelemügyi és Mayer János földművelésügyi minisztereket, vitéz Jankó Kocsárd lovassági tábornokot, a honvédség főparancsnokát, Száhlender Béla altábornagyot, a m. kir. csendőrség felügyelőjét, a tábornoki kart teljes számban és a szolgálatmentes tisztikart.

Kilenc órára a tér nyugati oldalán felállított emelvényt alabárdos testőrök festői sora szegélyezte s a Himnusz hangjai mellett bevonult a Kormányzó Úr Őfőméltósága, akit a húszezer főnyi közönség felállva hosszas és lelkes ovációban részesített.

Az ünnepséget az „Acélhang” dalárda „Hiszek-e”-e nyitotta meg, melynek akkordjai után a keresztény felekezetek főpapjai sorban megáldották a vitézzé avatandókat. Ezután a Kormányzó Úr kíséretével együtt átvonult a tér átellenében felállított avatási dízsátorba s az avatandókhöz rövid beszédet mondott.

Vitézek! — mondotta — *ma, amikor a hálás haza az én kezem által vitézekké avat benneteket, azt kívánom tőletek, hogy amíg nem fenyegeti veszély ezt az országot, addig azt a fajszeretetet, azt a hazaszeretetet, amelyet a harcerekken vitézségre váltottatok, a napi munkában gyakoroljátok. Legyetek tehát a felebaráti szeretet, a termelő munka vitézei.*

De ha kell, legyetek a társadalom rendjének, a társadalom békéjének hivatott őrei. Talán sohasem forrott a világ annyira, mint ma, talán soha sem próbálták oly kitaratóan az emberiséget hamis jelszavakkal rossz útra téríteni, mint napjainkban. Ti, Vitézek, a maroknyi magyarság virága, figyeljétek és őrökjétek. Tartásotok meg, ápoljátok és fejlesszétek azokat az erényeket, amelyek őseinket a haza földjére vezették és amelyekkel megvédelmezték ezt a szép országot. Ha ezekből engednének, az ismét odavezetné, hogy az ország vezetésére méltatlan emberek annak bukását okoznák. Minden tisztességes ember kötelessége, de szíve vágya is a gyengék védelme és az elbukottak felemelése. De ha e szép feladat árca alatt a gyengét gyűlöletre nevelik, az elbukottat a földön hagyják és gyámolítás helyett lázadásra szítják, azt nem tarthatja egy élni akaró társadalom sem. Ez az egészséges jelfogás ma már mind általánosabbá válik a civilizált nemzetek körében és a magunk részéről mi mindenestre gondoskodni fogunk arról, hogy létünk érdeké-

Csendőrségi szállító!

Társasági sapka káki szintartó kammgarn

bőrernyő, bőrizzasztó, bőrrohamszjjal — 6.—

Társasági sapka káki a legfinomabb

kammgarn bőrernyő, bőrrohamszjjal, bőrizzasztóval, selyembéléssel luxus kivitel — 7.—

Bocskay sapka bőrizzasztóval és teljes felszereléssel

— 3-52

Ezüst sapkarózsa email nemzeti betéttel I. rendű

— 35

Ezüst kalapzsinór I. rendű

— 1-60

Tollforgótok

— 45

a 38 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6,

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321-78.

Kérje a legújabb árjegyzéket!

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyekről olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.

SIMON GYULA

bőrönd és díszmű készítő, a közlg. tisztviselők szerződéses szállítója

Budapest, VIII., Baross-utca 1. szám.

Csendőrségi tagoknak árengedmény.

12 havi részletre kaphat háló-, ebédlő-, úriszoba és konyha-
bútort a legolcsóbbtól a legdrágább kivitelig.
BLEIER Rákóczi-út 30. télemelet.

den ne lehessen úrrá felettünk a kaosz, mert nekünk az újjáépítés nagy munkájában rendre és nyugalomra van szükségünk. Az ország eroje az erkölcsi és szellemi értékek megerősítésétől és a társadalmi osztályok eszelekvő együttműködésétől függ. Mi készséggel dolgozunk együtt mindenkivel, aki hazánkat és fajunkat becsületesen akarja szolgálni, de — amint azt valaki találoán mondotta — halálos ellenségei vagyunk a lázadás szellemének!

Biztatok mindig a magyarság igazának erejében és vezéreljen a jó Isten utaitokon!

Ezután az avatandók hatosával vonultak a Kormányzó Úr elé, aki kardjával rendre a vállukon vitézzé ütötte őket. Megható volt, amint vakok és rokantak is Ófőméltósága elé járultak; utánuk a várományos vitézek következtek.

Körülbelül féltizenegyre járt az idő, mikor a szertartás véget ért. Ófőméltósága az Acélhang dalárda által előadott vitézi induló hangjai mellett ment vissza a dísztribünre. A katonazenekar a tér közepére vonult: következett a Ludovika Akadémia növendékeinek gyönyörű díszmenete. A ludovikásokat követték a felavatott vitézek, a leventék és a cserkészek, akik valamennyien díszmenetben vonultak el Ófőméltósága előtt. Szép volt. Aki ott volt, egy felejthetetlen nap emlékével és a magyarság sorsába vetett megújított bizakodással távozott.

Délben a Sziget Klubban az új vitézek közebédet rendeztek, amelyen résztvett a Kormányzó Úr Ófőméltósága is.

Csendőrök és garázdálkodó huszárok összeütközése Nagyperkátán. Június 21-én a ceglédi huszárszázad gyakorlatozás közben a fejérmegyei Nagyperkátai községbe érkezett. Aznap éjjel 23 óra tájban Rác Zoltán őrmester és Molnár István II. esendőr helyi szolgálatban állva, a község főutcáján lövést hallottak. A lövés irányába sietve, négy ittas huszárral találkoztak, akiket kérdőre vontak, hogy melyikük lőtt. Miután a huszárok fegyelmetlenül viselkedtek, Rác őrmester felszólította őket, hogy igazoltatásuk végett kövessék a járőrt. Ezt a huszárok megtagadták, sőt egy adott jelre a esendőr járőrt megrohanták és lefegyverezték, közben Rác őrmestert jobb lapockáján karddal megvágták s úgy őt, mint Molnár II. esendőrt ököllel bántalmazták. Rác őrmes-

ter és Molnár II. esendőr a helyszínéről elszaladtak, a huszárok pedig a csendőröktől elvett puskákból lövöldözni kezdtek. Molnár esendőr a laktanyába szaladt és az esetet Czinege Lajos tiszthelyettes őrsparancsnoknak jelentette. Czinege tiszthelyettes egy polgári egyént a huszárok szállására szalasztott, hogy a készséget előhívja, maga pedig felszerelve a Rác őrmester keresésére indult, egyidejűleg azonban a községben lakó helyettesét, Horváth János IV. tiszthelyestest is behívatta a laktanyába és utasította, hogy azonnal szereljen fel és csatlakozzék hozzá. Miután a községben már csend volt, Czinege tiszthelyettes abban a hiszemben, hogy a huszárok szállásukra visszatértek, a nyomozás bevezetése előtt Rác őrmestert az orvoshoz kísérte, hogy sebét beköttesse. Amíg az orvos a Rác őrmester sebét kötözte, három huszár a szállásról visszajött és karabéllyal a kezükben belekötöttek egy, az utcán álló polgári egyénbe és azt bántalmazni kezdték. A zajra az orvostól kiszaladt Czinege tiszthelyettes őrsparancsnok és felszólította a huszárokat, hogy a puskákat azonnal tegyék le, erre azonban Tóth Mihály huszár nekiment Czinege tiszthelyettesnek és le akarta fegyverezni. Czinege tiszthelyettes a huszárra egy lövést tett, de a sötétben nem találta el, majd a puska tusával fejbeütötte. Közben Horváth IV. tiszthelyettes a másik huszár által szorongatott Meggyesi Károly polgári egyén segítségére ment, de amikor annak közelébe ért, az út közepén álló Mezei Gyula szakaszvezető a csendőröktől elvett kurtályból újra lövöldözni kezdett. A gyors egymásután leadott lövések egyike Horváth IV. tiszthelyettes szívét járta át és azonnal megölte, a másik lövés Besenyei János huszárt, a harmadik pedig Meggyesi Károly polgári egyént életveszélyesen megsebesítette. Mezei szakaszvezető ezután Czinege tiszthelyettes ellen fordult, de Czinege tiszthelyettes őt puskatussal leütötte, majd torkon ragadta és az orvostól szintén előkerült Rác őrmester segítségével megbilincselte. A Czinege tiszthelyettes ütése következtében könnyebben megsérült Tóth Mihály huszár hazaszaladt s ott fogták el reggel öt órakor. A csendőrök lefegyverzésében a ceglédi huszárszázad négy huszára vett részt és pedig Mezei Gyula és Bánszki Mihály szakaszvezetők, Besenyei István és Tóth Mihály huszárok. Mezei és Bánszki szakaszvezetőket, valamint Tóth Mihály huszárt a nagyperkátai őrs elfogta, Besenyei huszárt súlyos sebesülésével a székesfehérvári honvédkórházba szállították be. Életbenmaradásához kevés a remény. A vizsgálat úgy a honvédség, mint a csendőrség részéről folyamatban van.

**HEGEDŰ
HARMONIUM
TÁROGATÓ
CIMBALOM
HARMONIKA
CITERA**

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művésziesen javít, legjobb húrokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyár
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény.

Modern BUTORSZALON
ÜLLŐI-UT 14. BAROSS-UTCA 11.
Olesó szolid kiszolgálás! Cégtul.: **Gáspár Nándor.**

Kerékpár
közvetlen gyári lerakat eredeti német és francia uti és versenykerékpárok kényelmes részletfizetésre is.
Alkatrészek és pneumatik gyári árban kaphatók.

Varrógép közvetlen gyári lerakat.
Eredeti német himző, stoppoló, ajourozó új rendszerű Central-Bobbin varrógépek kényelmes részletfizetésre is kaphatók.
„GÉNIUS“ GÉPSZAKÜZLETBEN
Károly-körút 3.

Csendőrség részére 30%-kal olcsóbban

fogorvoslási és fogtechnikai műveletek

Idb. Fenyvessi Vince Menyhért
intézetében

Budapest, IX., Ráday-u. 5. (Kálvin-tér melletti)
Rendelés: reggel 9-től este 6-ig. Rövid kezelési idő!

**Szolgálati ügy } alkalmával sok időt és fáradságot takarít
Magánügy } meg, ha megbízható kerékpáron jár.**

Kizárólag a m. kir. esendőrség
véglegesített egyénei részére:

12 havi részletre }
Automoto } 260 pengő }
Victoria Luxus }
Victoria } 240 pengő }
Praeciosa }

Még ma küldje el megrendelését vagy kérjen részletes ismertetést levelezőlapon.

KOVÁCS JÓZSEF
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18. sz.
Nyugati pályaudvar mellett. Telefon: L. 985-27.

Kerékpár, motorkerékpár, varrógép, sportcikkek, gummiárak. Csoportos alkatrész- és felszerelésrendeléseknél részletfizetés.

A hősi halált halt Horváth János IV. tiszthelyettes június 23-án temették el Nagyerkátán óriási részvét mellett. A temetésen megjelentek Buday Andor alezredes, a székesfehérvári kerületi parancsnok helyettese, Wagner Béla százados, osztályparancsnok helyettes, vitéz Kovács István százados szárnyparancsnok, Meszlényi Béla főszolgabíró, a község előjárósága és a község lakossága kivétel nélkül. A gyászkiírást az elhunytak összpontosított 30 bajtársa adta. Horváth tiszthelyettes özvegye és három árvája gyászolja.

A budapesti és székesfehérvári csendőr tisztikar tereplovaglása és kirándulása. A Budapesten állomásozó és a továbbképző tanfolyamba vezényelt, valamint a székesfehérvári csendőr tisztikar június 20-ától 24-éig jól sikerült tereplovaglást, illetve kirándulást rendezett. Száhlender Béla altábornagy, a csendőrség felügyelőjének vezetése mellett. Június 20-án 6 órakor indult el Budapestről 36 tiszt lóháton Solymáron, Pilisvörösváron, Tinnyén, Dorogon és Táton át Nyergesujfaluba; 21-én a tisztikar Piszkén, Süttön, Neszmélyen, Dunaalmáson és Szönyön keresztül Komáromba lovagolt, ahova a reggeli órákban megérkezett Budapestről, illetve Székesfehérvárról a vonaton kirándult tisztiek társasága is. Komáromban a délelőtti folyamán Molnár Sándor alezredes, délután pedig Buday Andor alezredes, a székesfehérvári csendőrkerületi parancsnokság beosztott törzstisztjei tartottak magas nivójú és élvezetes hadtörténelmi előadásokat az 1848/49-iki szabadságharcnak Komárom körül lefolyt eseményeiről. A csendőr tisztikart a komáromi folyamórség tiszti étkezdéje látta vendégül. A nem lovasított tisztiek a délutáni folyamán állomáshelyeikre visszatértek, a lovasítottak Komáromban éjjeleztek, hogy másnap, 22-én a ménések megtekintése végett Kishérre és Bábólnára ránduljanak át. 23-án Komárom, Tata, Tarján útvonalon át a tereplovaglást folytatták, 24-én pedig Tarjából Gyermelyen, Pátyon, Budakeszin át egy igen kellemes kirándulás emlékével Budapestre bevonultak.

Fegyverhasználat egy román katona ellen. Június 13-án 21 órakor Cs. Simon János és Kovács Gábor geszti őrsbeli csendőrök a határszáron leszállás közben a bokrok között mozgó gyanús alakokat vettek észre. Cs. Simon csendőr „Állj!”-t kiáltott, a gyanús alakok azonban nem mozdultak, sőt a járőr ismételt felszólítására egy lövéssel válaszoltak; a lövedék a járőr tagjai között süvített el. Erre Cs. Simon csendőr az alakok irányába szintén egy lövést tett, amely az ismeretlen egyének egyikét eltalálta, a többiek futásnak

eredtek. Közelebb érve a járőr, a magyar határon innen egy román katona holttestét találta, akit a Cs. Simon csendőr golyója eltalált és azonnali halálát okozta. Mint később megállapítást nyert, az agyonlőtt egyén Jäger József aradmegyei román katona volt, aki társaival egyetemben a magyar határt átlépte. A magyar járőrre Deminiko Dumitru román katona lőtt rá. A kivizsgálás folyamatban van.

Megtámadott csendőr. Június 9-én 24 órakor Halápi József fonyódi őrsbeli őrmester helyi szolgálatban Németh István és Kardos István fonyódi lakosokat közcsend elleni kihágáson érte tetten és személyi adataik megállapítása végett az őrsre akarta kísélni. Németh István Halápi őrmesternek ellenszegült, őt a kezében levő bottal megütötte és rajta 8 napon belül gyógyuló sérülést okozott. Németh István a fonyódi őrs elfogta és a kaposvári kir. ügyészségnek átadta.

Autóbaleset. Danielovics Zsigmond százados törökszentmiklósi és Illésházy Károly százados marcali szárnyparancsnokok autón Keszthely felé igyekeztek. Balatonberénynél az autó eddig még ismeretlen okokból az árokba fordult s utasai a soffőrrel együtt kiestek. Pákozdi János soffőrt életveszélyes sérülésekkel a keszthelyi kórházba szállították. Danielovics és Illésházy századosok súlyos, de nem életveszélyes sérüléseket szenvedtek.

Egy csendőr balesete. Bárány Gyula előszállási őrsbeli csendőr június 19-én egy kölesönként vadászpuskával szarkákra lövöldözött. A vadászpuska esőve szétrobbant és Bárány csendőr bal kezének hüvelykujját szétronsolta. A megsérült csendőrt a budapesti I. honvédkórházba szállították.

Doktorráavatás. Vitéz Damasy Farkas, a m. kir. csendőr-felügyelőséghez beosztott őrnagyot június 25-én a budapesti tudományegyetemen a jogtudományok doktorává avatták.

Előléptek: Törzsőrmesterré: az I. sz. csendőr kerületben: Papp Károly, Kovács András; a II. számú csendőr kerületben: Bita Ferenc; a III. számú csendőr kerületben: Kornya Ferenc és Lőrincz György őrmesterek. **Őrmesterré:** az I. számú csendőr kerületben: B. Tóth Kálmán, Végső Mihály, Magyar Sándor, Tóth István, Dénes István, Fekete György, L. Nagy János, Boris János, Mészáros László, Polcz György, Stupek Pál, Drotner Lajos, V. Szűcs György, Bálint Ignác, B. Balogh János, Rakita Pál, Kiss Lajos, Izsó Károly, Vas Péter, Sáfár Lajos, Hogenbuch Károly, Lovász István; a II. számú csendőr

„FOTÓ”

fényképeszeti szaküzlet

BUDAPEST

VII., Rákóczi-út 80.

Tiszteknek és véglegesített
csendőröknek 6 havi hitel

Fotó osztály:

Nagy választék minden árban elsőrangú gyártmányú gépekben, felszerelésekben és anyagokban.

Rádió osztály:

Kész készülékek, alkatrészek, vázlatok, accumulatorok stb. stb.

Optikai osztály:

Mindennemű látcsövekben nagy készlet; szemüvegek, javítások orvosi vényre. Pontos és gyors kiszolgálás.

Gramofon osztály:

A mai kor legalkalmasabb angol beszélőgépei a leg egyszerűbb kivittől a legdrágább kivittig. Lemezok nagy választékban.

Mechanikai gyermekjáték osztály:

Vasutak (gőz-, villany- és órszerkezettel), vasúti felszerelések, gőzgépek, gyerekjátékok stb. stb.

PORTABLE írógépeink árban, minőségben utolérhetetlenek

Jóállással 224 pengő. Részletfizetéses kedvezmények

Ujlaki Béla R.-T. Budapest, Erzsébet-kr. 28.

KEMÉNYFA HÁLÓSZOBA

Tartós kivitelben. Jóállással kapható.

Csendőröknek kedvező részletfizetési feltételek.

Lányi butorkereskedő, VII., Akácfa-utca 7. sz.

Csendőrtisztek és altisztek

RUHÁZATI

szükségletüket **minőség, árak, törlesztési feltételek** tekintetében **legelőnyösebben** még mindig csak

DR. LENGYEL ÁBRIS

nyugalmozott máv. titkár

RUHÁZATI ÁRUHÁZ

Budapest, V., Sas-utca 29. (Szabadság-tér sarok)

cégnél szerezhetik be.

☛ Kérdezőkérésre készséges levélbeli vagy telefoni felvilágosítást nyújtok.
Telefon: Lípót 962-49.

kerületben: *Ac József, Mátyás Ferenc, Csala György, Kopasz Sándor, Parpácsi Béla, Gáncz Lajos, Belső Gyula, Takó Imre, Fazekas Pál, Sittkel Pál, Balogh József I., Farkas Mihály I., Varga József, Könyvi István, Molnár Ferenc, Bondor Gusztáv, Bereczki Zsigmond, Blaskó József, Takács István, Czike Sándor, Dávid Imre, Rácz József, K. Somogyi Gábor, Galambos János; a III. számú csendőr kerületben: Ludmann Lajos és Fodor József csendőrök.*

Házasságot kötöttek: az I. számú csendőr kerületben: *Perlokai János* törzserőmester *Bakos Erzsébet*tel Püspökhatvanban, *Szalmári István* tiszthelyettes özv. *Sárkány Jánosné* szül. *Gál Eszterrel* Tiszaburán, *Kertész Ferenc* tiszthelyettes özv. *Bacsa Józsefné* szül. *Szabó Ilonával* Lőrincen; a II. számú csendőr kerületben: *Trencsik Károly* törzserőmester *Szóka Máriával* Esztergomban, *Sulyok József* őrmester *Magyar Gizellával* Somlóvásárhelyen; a VI. számú csendőr kerületben: *vitéz Ladányi Miklós* csendőr *Gulyanics Ilonával* Tiszabüdön és *Zöld Sándor* tiszthelyettes *Virág Margittal* Karcagon.

Kérelmek. Kölsönös áthelyezésüket óhajtánák: *Szabó István* sátoraljaujhelyi őrsbeli csendőr a székesfehérvári, szegedi vagy pécsi kerületek területére; *Tőke Imre* tolnai őrsbeli (szekszárdi osztály) csendőr a szombathelyi kerület területére; *Farkas György* högyészi őrsbeli (szekszárdi osztály) csendőr a kaposvári osztály területére; *Zay Károly* vámosgyörki őrsbeli (egri osztály) csendőr a debreceni kerület területére; *Schmidt Adám* nagymányoki őrsbeli (szekszárdi osztály) csendőr a pécsi osztály területére; *Csizmázia Dávid* nagymányoki őrsbeli (szekszárdi osztály) csendőr a szombathelyi osztály területére. Kérik azokat a bajtársaikat, akik kölsönös áthelyezésüket óhajtánák, hogy címüket velük közöljék.

Eladnám vadonatúj A. E. G. Mignon írógépet készpénzben egyszerre lefizetve 100 pengőért, négy havi részletben fizetve pedig 120 pengőért. Csomagolási és póstai szállítási költséget nem számítok fel. *Mogyorósi János* őrmester Szilvásvárad (Borsod megye).

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének szüksége volna annak a csendőrségi Szolgálati Utasítás tervezetnek egy példányára, amelyet a belügyminiszterium az 1912. évben véleményezésre valamennyi csendőrparancsnokságnak kiadott, amelyet azonban életbe nem léptettek. Kérjük azt a parancsnokságot, amely ilyen példánnyal rendelkezik, szíveskedjék minket erről egy levelezőlapon értesíteni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ívnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát fölösleges beküldeni. Jellegűl kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jellegűből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A Csendőrségi Lapok részére szánt pénzküldeményeket ne a szerkesztőségnek, hanem a Nemzeti Hitelintézet Budapest—Krisztinavárosi fiókjának tessék beküldeni (Postatakarékpénztári chequeszámla: 1672.). A szelvényen mindig jelezni kell, hogy az összeg a Csendőrségi Lapok folyószámlájára lett befizetve. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének Budapest. I. ker., Vár, Országház-utca 30. szám.”

Balaton. 1. Az elkobzott, illetőleg őrizetbe vett tárgyakról minden esetben jegyzéket kell készíteni. 2. Oly rendelkezés, mely a boxer viselését megtiltama, nincs, mert az nem fegyver.

Ruha teszi az embert.

Ez a közmondás másképp azt jelenti, hogy az emberek a külsőre igen sokat adnak. Áll ez különösen az írásbeli dolgoknál, amikor csak egy levél vagy akta van az illető kezében. Ilyenkor minden vélemény az után igazodik, hogy milyen az illető írása. A technika mai állása mellett az **AEG MIGNON** segítségével bárki azonnal tud egyenletesen, szépen írni, olyan szépen, hogy a világ legszebb írója sem versenyezhet az ezen gépen írt levelek szépségével.

A csendőrségnél közel 1000 db, a lakosság többi rétegeinél, 3000 db van a legnagyobb megalégedésre használatban.

Ára 176 P + 2% forgalmi adó,

mely összeg csekély havi részletben törleszthető. Rendelje meg még ma 30 napi próbára teljesen díjmentesen, minden kötelezettség nélkül.

Aeg Unio Magyar Villamossági Rt.

ÍRÓGÉP-OSZTÁLYA

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.

Ujjalu. Nem vállalkozhatunk arra, hogy egyes ügyeknek a minisztériumban utánajárjunk. Állampolgársági ügyében járjon el személyesen a belügyminisztérium illetékes osztályában, így rövidesen elintézik. Irásbeli kérvényezéssel nem megy sokra, mert olyan sok az elintézetlen optálási ügy, hogy még azok ügyeit is alig győzik elintézni, akik azt személyesen sürgetik.

Hittérítés 907—1038. 3. A hátralékos rabtartási költségeket a járásbírósi közgazgatási úton fogja behajtani. Ha az illető teljesen vagyontalan és ez nem sikerül, ezért természetesen elzárni nem lehet. 1. és 2. kérdésére legközelebb kap feleletet.

V. L. ny. áll. tiszthelyettes Alag. Olvassa el a jelenleg még érvényben levő, régi Cs—1. jelzetű utasítás 30. §-ának 5. pontját. Ott a kívánt felvilágosítást megtalálja.

Talpra magyar. 1. A „Csendőr lexikon“ rovatban választottunk. 2. A Gy. Gy. Sz. II. füzet 52. pontja szerint a „leülni“ vezényszó végrehajtása után a puska a honvéd lábai közé kerül. A szabályzat részletesebb végrehajtási utasítást nem tartalmaz; célszerű és tudtunkkal leginkább követett mód az, hogy a csendőr puskáját balkezelével a töltényűr felett átmarkolva tartja, a tusa a földön nyugszik, az egész puska függőleges helyzetben van. Így szomszédját nem zavarja. 3. A bal térd érinti a földet. 4. A csendőr úgy a „Puskát vizsgára“, mint a „Töltényt rejtés“ fogások végrehajtása után „Pihenj“ állásban marad. 5. Ez a kérdése érthetetlen, írja meg pontosabban, mit akar tudni. 6. „Térdre imához“ vezényszóra a csendőr felveszi az előírt Térdre testhelyzetet s azután tisztelg (Gy. Gy. Sz. IV. f. 135. p.); „Sapkát (kalapot) le“, sem „Térdelj imához“, sem más testhelyzetben nem lehet vezényelni. A kalapot vagy sapkát az „Eskühöz“ vezényszó végrehajtásánál kell külön vezényszó nélkül levenni (Gy. Szab. IV. f. 136. p.). 7. Hadapródörmmesteri rendfokozat nincs.

B. M. csendőr Rudabánya. Az 1922. évi VII. t.-c. 4. bekezdése értelmében a legénységi állományú egyének szolgálati kötelezője 6 évre terjed. Ebbe a katonaságnál eltöltött előző szolgálatának legfeljebb 3 évét lehet beszámítani. Ha a csapatnál 2 évet és 10 hónapot szolgált és ezt igazolni tudja, a csendőrségnél 3 évet és 2 hónapot kellett szolgálnia. Kötelezője tehát 1926. évi december havában lejárt.

Hazám. A m. kir. belügyminiszter úr 120377/eln. VI—c. 1924. sz. rendelete szerint a nősülési kérvény benyújtásához 28 éves életkor és 6 évi betöltött tényleges csendőrségi szolgálati idő szükséges.

Csanádi. Követelését csak polgári peres úton érvényesítheti, a váltó összegét azonban ki kell fizetnie. Kezességet pedig soha senkiért ne vállaljon.

Fehérróza. 1. Igényjogosultsági igazolványt még nem kérhet, mert ennek elnyeréséhez 12 évi tényleges szolgálati időre van szükség. Ön pedig csak 9 éve és 9 hónapja szolgál. 2. A kimaradási engedélyjegy kizárólag állomáshelyére érvényes. Ha állomáshelyét elhagyni akarja, eltávozási engedélyt kell kérnie. 3. A cselekmény alkalmas lehet arra, hogy az 1921. évi III. t.-c.-be ütköző vétséget kimerítse, a járőrnek tehát nemcsak joga, de kötelessége is eljárni.

B. J. Marcali. A menetevélen minden esetben a vonat menetrend szerinti elindulási ideje tüntetendő fel.

B. F. Zalaegerszeg. Nézetünk szerint a jegyesség hibáján kívül történt megszüntetés után arájának ajándékba adott oly használati tárgyakat, melyeknek a tervezett házasságban véték volna hasznát, s melyek így nem is annyira ajándéknak, mint a házasságra alapított előre való beszerzéseknek tekintendők, — visszakövetelheti, illetőleg azokért a siker kilátásával polgári pert indíthat.

J. J. Nyirbátor. Utoljára viselt rendfokozatának megfelelő és nyugdíjba beszámítható tényleges illetményeinek 24 havi összegét kapná nyugdíjmegváltás címén. (Kb. 2200 pengőt.)

B. Gy. tiszthelyettes. A volt 3. osztályú tiszthelyettesekre nézve fennálló nősülési korlátozást teljesen lehetetlen megszüntetni, mert ebben a kérdésben nemcsak a nősülni szándékozók érdekeit, hanem a nőtlen legénység és főleg a szolgálat érdekeit is szem előtt kell tartani. A nősülés a csendőrségnél mindig korlátozva volt és pedig sokkal jobban, mint jelenleg, ezen a legjobb akarat mellett sem tud senki segíteni.

Hámor. 1. A volt marosvásárhelyi 22. honvéd gy.-e. iratára megszállott területen maradt. 2. Semmiféle kitüntetést nem szabad viselni, amit a tulajdonosa igazolni nem tud és ami az anyakönyvi lapba nincsen bevezetve. 3. Tizenhat és fél szolgálati éve van.

A Csendőrségi Lapok részére **HIRDETÉSEKET**

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**

V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: T. 157—83.

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

Több mint 31 év óta a világot uraló eredeti angol **The Champion kerékpárokat** 3 évi jótállással havi 20 P részletre, kerékpáralkatrészeket, lánc, pedál, nyergeket nagyban gyári árban, külső gummik 6*80 pengőtől, belsők 2*10 pengőtől, Motobécane francia motorkerékpárokat 840 pengőért szállítunk. **LÁNG JAKAB ÉS FIA** kerékpár- és gumminagykereskedők Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen. Budapest, VIII. József-körút 41.

BÚTOR részletre **Ó** Budapest **3.** olcsón VI., **0-utca** **3.** Postások és rendőrség szállítója.

 Kerékpárok
Kerékpárgummi Világhírű „Styria“ gépek.

Alkatrészek. Mindent legjobb minőségben olcsón, részletfizetésre is szállítunk.

Deményi és Fia
Budapest, VI., Teréz-körút 4. sz.
Alapítva 1894. évben. Kérjen árjegyzéket.

„CORVIN“ BÚTORCSARNOK
Részletre olcsón! Dohány-utca 39.
A közalkalmazottak bevásárlási forrása.

Órák

Gábor Lajos

Ékszerek

Budapest, V., Lipót-körút 30.

— Kérjen órák és ékszerekből ingyen árjegyzéket, mely szerint 3—5 havi részletre vásárolhat. —
Készpénzfizetés mellett 10% engedmény.

Remény I. Ha az előjáró felszólítja, hogy kérelmét vagy panaszát adja elő, akkor kérelmét nyugodtan előadhatja, azért még nem fenyegetik. Azt már azután természetesen az előjáró állapítja meg, hogy a kérelmet lehet-e teljesíteni vagy sem. 2. Új Szolgálati Szabályzat kiadásáról nincsen szó és belátható időn belül valószínűleg nem is lesz. Az új Szolgálati Utasítást a Palladis rt.-nál (Budapest, V., Akadémia-utca 10.) 2 pengőért bárki megrendelheti. A csomagolási és postaköltséget a megrendelő viseli. 4. Nézetünk szerint teljesen mindegy, hogy az árvaszéknél hagyja-e a követelését vagy felveszi, háború előtti követelést aligha fognak valorizálni. Ha a posta magasabb kamatot fizet, vegye ki és tegye postatakarékba. Megjegyezzük, hogy az összeget Önnek csak akkor fizetik ki, ha nagykorú.

Mohács I. Kérelmét kihallgatáson terjessze elő. Ha leveleiben a tényeket tárgyilagosan ismertette, nincs oka arra, hogy kellemtelenségtől tartson. Nézetünk szerint sem volna méltányos, hogy a kárt egyedül Ön viselje. 2. Attól függ, hogy a megszakítás mettől-meddig tartott és hogy az illető leszerelt-e vagy sem.

Jutas. A jutasi altisztképző iskola pályázati feltételeit az 1925. évi 12. számunk 218. oldalán közöltük. Ugyanezek a feltételek állanak fenn az idén is.

B. esendőr. Kérdését nem értjük. Nős egyének a földjüket maguk kötelesek megmunkáltatni, ha csak ebben a tekintetben az örsrel meg nem egyeztek. Amíg az illetőt felül nem vizsgálták, addig az örs állományába tartozónak kell tekinteni, tehát a földrész is megilleti, tekintet nélkül arra, hogy teljesít-e szolgálatot vagy sem.

Irodai munka I. A szakaszparancsnok helyettesítését a Sznt. 591. pontja szabályozza. 2. A szakaszparancsnok a helyi örs legénységét irodai teendők végzésére nem veheti igénybe. 3. A laktanyából eltávozó vagy oda visszatérő esendőr az eltávozást, illetve visszatérést az örsparancsnok vagy helyettesének minden esetben köteles jelenteni, tehát akkor is, ha a esendőr valamely magasabb előjáró parancsára távozott el, mert az örsparancsnoknak mindig tudnia kell, hogy a legénysége hol van.

CSENDŐR-

tisztek, altisztek

és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzáron

a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- törülközőket, abroszokat,
szöveteket, bélésárukat, kötött és szövött árut,
vásznat, sifont, zefireket, kötött gyermekgarnitúrát,
és egyéb vászonárukat, kesztyűt, harisnyát, kész
női s férfifehérműveket kötött kabátokat, függ-
készen és rendelésre, göny és függönykelméket,
új, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, min-
dennemű mosókelméket, selymeket, valamint diszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1927 augusztus hó 1-ével kezdődnek.

Remény II. Az 1912. évi LXV. t.-c. értelmében, ha a két állami szolgálat között a megszakítás 30 napnál tovább terjed, a megelőző szolgálati idő rendszerint be nem számítható. Ettől csak egészen kivételes és indokolt esetben lehet eltekinteni. Ily egyének nyugdíjazásuk alkalmával a m. kir. belügyminiszter úrhoz (VI. c. oszt.) szolgálati úton kegyelmi kérvényt nyújthatnak be. Annak idején Ön is ezt az eljárást követheti, bár ebben az esetben sikerrel egyáltalában nem biztatjuk, mert a megszakítás nagyon sok (23 hónap). Az, hogy Önt a betegsége gátolta a jelentkezésben, a helyzeten mit sem változtat.

Elhatározás. Hogy a kerületi parancsnokság Önt miért nem lépteti elő, azt mi nem tudhatjuk; a fenyegetései nem olyan természetűek, hogy azok miatt Önt feltétlenül mellőzni kellett volna. Egyébként, ami késik, nem múlik; nincsen sehol előírva, hogy máhelyt valaki a három, illetve négy évet a csendőri rendfokozatban betöltötte, azonnal elő kell léptetni őrmesterré. Még egy hónapja sincs annak, hogy Ön az előírt legkevesebb szolgálati időt betöltötte, semmi sérelem nincsen abban, ha előléptetése pár héttel később jelenik meg. A leveleiben talált 16 fillér értékű bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Helyesírás. A kérdezett szavak helyes írásmódja: kampósbót, leveledezik, fennhéjázó, cseresnye vagy cseresznye (mind a kettő jó), dehogynem.

Töresvár. Altisztek gyermekei a soproni tiszti leánynevelő intézetben nem helyezhetők el, úgyszintén az ottani fiúnevelő intézetben sem.

Türelem. Az ezüst kardbojtot a csendőr őrmesterek és törzsőrmesterek nemsokára viselhetik. Az erre vonatkozó rendelet rövidesen megjelenik.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapesten, V., Honvéd-u. 10. sz.
(Telefon: T. 205-67, 205-68, 205-69.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál

Budapest, VI., Andrássy-út 83-85 sz.

Telefon 980-22.

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33
(Klauzál-utca sarok)

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

CSENDŐRSÉGI KERÉKPÁRJAINK

MEGÉRKEZTEK!

Kinevezett csendőröknek kedvező feltételekkel. Nagy javító műhely. Gyermek-kocsi raktár. Alkatrészek nagyban árban. Árjegyzék 600 képpel ingyen.

Láng Imre motor, kerékpár, varrógép és Budapest, VI., Teréz-körút 3 (sarok üzlet)

Pontos és legjobb órák:

Doxa . . 350.000 K

Omega . 550.000 „

== 5 évi írásbeli jótállással ==

POLGÁR KÁLMÁN FIA műórás és ékszerész

Budapest, VII., Teréz-körút 5. I. em.

Arany- és ezüstórák, ékszer és ajándék tárgyak.

Részletfizetés bevezetve! * 30 éves cég